

Trafikutskottets betänkande 2018/19:TU4

It- och postfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkanden i motioner som rör bl.a. samhällets digitalisering, digital delaktighet, tillgång till elektroniska kommunikationer och postservice i hela landet. Motionsyrkandena avstyrks främst med hänvisning till vidtagna åtgärder och pågående beredningsarbete.

I betänkandet finns 23 reservationer (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Ett sjuttioal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Utskottets överväganden	8
Samhällets digitalisering	8
Digital delaktighet	13
Tillgång till elektroniska kommunikationer	18
Fördelning och handläggning av bredbandsstöd	34
Utnyttjande av statlig digital infrastruktur	36
Satsningar på 5G	37
Om 700 MHz-bandet	41
Avvecklingen av kopparnätet	43
Vissa skyldigheter för mobiloperatörer	45
Portabilitet för e-postadresser	47
Postservice i hela landet	48
Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna	54
Samdistribution av post och tidningar	58
Fastighetsboxar	60
Posthantering och sekretess	61
Reservationer	63
1. Samhällets digitalisering, punkt 1 (M)	63
2. Samhällets digitalisering, punkt 1 (V)	64
3. Samhällets digitalisering, punkt 1 (L)	64
4. Digital delaktighet, punkt 2 (L)	65
5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (M)	66
6. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (SD)	67
7. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (C, L)	69
8. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (KD)	70
9. Fördelning och handläggning av bredbandsstöd, punkt 4 (C)	71
10. Utnyttjande av statlig digital infrastruktur, punkt 5 (M)	72
11. Satsningar på 5G, punkt 6 (M, C, KD, L)	73
12. Satsningar på 5G, punkt 6 (SD)	74
13. Om 700 MHz-bandet, punkt 7 (C, KD)	74
14. Avvecklingen av kopparnätet, punkt 8 (SD, C, L)	75
15. Vissa skyldigheter för mobiloperatörer, punkt 9 (SD)	76
16. Postservice i hela landet, punkt 11 (SD)	76
17. Postservice i hela landet, punkt 11 (C, L)	77
18. Postservice i hela landet, punkt 11 (KD)	78
19. Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna, punkt 12 (SD)	79
20. Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna, punkt 12 (C)	80
21. Samdistribution av post och tidningar, punkt 13 (SD)	81
22. Samdistribution av post och tidningar, punkt 13 (C)	81
23. Posthantering och sekretess, punkt 15 (SD)	82
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	84
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	84

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Samhällets digitalisering

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2847 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 2 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L)

2. Digital delaktighet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:972 av Katarina Brännström (M),
2018/19:1498 av Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm
(båda M),
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 6,
2018/19:2207 av Serkan Köse (S) och
2018/19:2283 av Roza Güclü Hedin (S).

Reservation 4 (L)

3. Tillgång till elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,
2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD),
2018/19:774 av Betty Malmberg (M),
2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol
(båda M),
2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2018/19:1297 av Markus Selin (S),
2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2018/19:1537 av Lotta Olsson (M),
2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S),
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 8,
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,
2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S),
2018/19:2210 av Monica Haider (S),
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 21,
2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 7,
2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 76,

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 16,
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7,
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 32 och 35,
2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 51 och 55
samt
2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 56.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C, L)

Reservation 8 (KD)

4. Fördelning och handläggning av bredbandsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1301 av Johan Löfstrand m.fl. (S) och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 4 och 5.

Reservation 9 (C)

5. Utnyttjande av statlig digital infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 34 och

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 57.

Reservation 10 (M)

6. Satsningar på 5G

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1295 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2575 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2576 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 30 och 31

samt

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 53 och 54.

Reservation 11 (M, C, KD, L)

Reservation 12 (SD)

7. Om 700 MHz-bandet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 26 och

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 75.

Reservation 13 (C, KD)

8. Avvecklingen av kopparnätet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:413 av Betty Malmberg (M),

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 32 och

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 14 (SD, C, L)

9. Vissa skyldigheter för mobiloperatörer

Riksdagen avslår motion

2018/19:303 av Eric Westroth (SD).

Reservation 15 (SD)

10. Portabilitet för e-postadresser

Riksdagen avslår motion

2018/19:2729 av Jonas Eriksson (MP).

11. Postservice i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,

2018/19:2166 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2187 av Linus Sköld m.fl. (S),

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 14,

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 78 och 79,

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 10 och

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (C, L)

Reservation 18 (KD)

12. Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 28, 29 och 34.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (C)

13. Samdistribution av post och tidningar

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 27,

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 20 och

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (C)

14. Fastighetsboxar

Riksdagen avslår motion

2018/19:2238 av Kadir Kasirga (S).

15. Posthantering och sekretess

Riksdagen avslår motion

2018/19:964 av Boriana Åberg (M).

Reservation 23 (SD)

Stockholm den 14 februari 2019

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Anna-Caren Säterberg (S), Jessika Roswall (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Teres Lindberg (S), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Johan Büser (S), Magnus Jacobsson (KD), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP), Åsa Coenraads (M) och Mikael Larsson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 72 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om it- och postpolitiska frågor. En förteckning över de förslag som behandlas redovisas i bilagan.

Den 18 december 2018 informerade Internetstiftelsen i Sverige (IIS) utskottet om stiftelsens uppdrag och pågående arbete med att bl.a. främja digital delaktighet och trygghet.

I samband med utskottets sammanträde den 22 januari 2019 informerade Post- och telestyrelsens generaldirektör Dan Sjöblom och Bredbandsforum om verksamhetens olika ansvarsområden och det fortsatta arbetet med bl.a. bredbandsutbyggnaden. Den 14 februari 2019 informerade företrädare för Postnord om bolagets möjligheter att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten.

Utskottets överväganden

Samhällets digitalisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika aspekter av samhällets digitalisering. Utskottet konstaterar att betydande initiativ har vidtagits för att ta till vara digitaliseringens möjligheter och ser med tillförsikt på den fortsatta utvecklingen. Utskottet lyfter i sammanhanget fram bl.a. digitaliseringsstrategins betydelse.

Jämför reservation 1 (M), 2 (V) och 3 (L).

Bakgrund

Mål för digitaliseringspolitiken

Målet för digitaliseringspolitiken (tidigare benämnt it-politik) är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Inom detta mål finns två delmål:

- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22 Kommunikationer, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).
- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Regeringens digitaliseringsstrategi och Digitaliseringsrådet

För att skapa förutsättningar för en fortsättningsvis långsiktig och hållbar digitalisering till nytta för samhällsutvecklingen och näringslivet beslutade regeringen i maj 2017 strategin För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D). Den innehåller fem delmål:

- D-kompetens: I Sverige ska alla kunna utveckla och använda sin digitala kompetens.
- D-trygghet: I Sverige ska de bästa förutsättningarna finnas för att alla på ett säkert sätt ska kunna ta del av, ta ansvar för och ha tillit till det digitala samhället.
- D-innovation: I Sverige ska de bästa förutsättningarna finnas för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas.

- D-ledning: I Sverige ska relevant, målmedveten och rättssäker effektivisering och kvalitetsutveckling uppnås genom digitalisering.
- D-infrastruktur: Hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stöder digitaliseringen.

Regeringen har också fattat beslut om att inrätta ett råd (Digitaliseringsrådet) som har till uppgift att främja genomförandet av den allmänna digitaliseringspolitiken (N2017/01899/D) och ett kansli (N2017/01901/D) som bl.a. ska ta fram förslag på indikatorer för att mäta delmålen i arbetet med genomförandet av digitaliseringsstrategin. Digitaliseringsrådets uppgift är att bidra till en bättre samordning av regeringens arbete i allmänna frågor om digitaliseringen och även att effektivt genomföra och utveckla regeringens strategiska arbete med digitaliseringen. Arbetet omfattar bl.a. att utifrån digitaliseringsstrategin identifiera strategiskt viktiga insatser inom delmålsområdena samt att följa upp och analysera genomförandet. Rådets arbete samordnas inom Regeringskansliet, vilket ska bidra till den horisontella organisation som är nödvändig för genomförandet av politiken eftersom flera politikområden berörs.

Motionerna

I partimotion 2018/19:405 yrkande 3 vill Jonas Sjöstedt m.fl. (V) att regeringen tillsätter en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet. Motionärerna påpekar att för små kommuner kan satsningar på digitala tjänster vara både kostsamma och svåra att genomföra. Motionärerna understryker samtidigt de utvecklingsmöjligheter som digitaliseringen erbjuder, och som i förlängningen kan främja en livskraftig landsbygd med ett dynamiskt näringsliv. För att regeringens mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter ska nås krävs enligt motionärerna att större ansträngningar görs, och med hänsyn till digitaliseringens betydande potential bör därför frågan utredas vidare.

I kommittémotion 2018/19:2043 hänvisar Helena Gellerman m.fl. (L) till Ekonomistyrningsverkets (ESV) granskning av digitaliseringen inom den offentliga sektorn. Granskningen visar bl.a. på att regeringens digitaliseringsstrategi inte ger den styrning som behövs för att effektivisera digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Dessutom visar granskningen på att hela den offentliga sektorn behöver göra ett kompetenslyft för att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Motionärerna efterlyser mot denna bakgrund i yrkande 1 att regeringen tar fram en digitaliseringsstrategi som är specifik, mätbar och tidsatt.

I motion 2018/19:2847 betonar Martin Ådahl m.fl. (C) att i en tid av snabba teknologiska förändringar och digitalisering av samhället måste lagstiftningen och tillämpningen av denna i högre grad anpassas så att regelverket fyller sitt syfte och inte i onödan sätter hinder i vägen för utvecklingen. Motionärerna finner i yrkande 2 det därför angeläget att man undersöker möjligheten att inrätta en särskild instans med uppgift att löpande granska lagstiftning och

myndighetsbeslut som blockerar eller försvårar utvecklingen av digitala tjänster och som får i uppdrag att rekommendera nödvändiga administrativa åtgärder och lagändringar för att göra dessa digitala tjänster tillgängliga.

I kommittémotion 2018/19:2900 anför Jessica Rosencrantz m.fl. (M) att mer behöver göras för att driva på digitaliseringen av samhället, och motionärerna vill därför i yrkande 7 att man inrättar forumet Digitala Sverige som ska skapa samverkan, föra dialog samt samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering. Detta forum bör ledas av en statlig samordnare, och en viktig del i arbetet blir också att identifiera hinder som behöver undanröjas och att formulera idéer för en snabbare och bättre digitalisering av olika verksamheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att för digitaliseringspolitiken gäller sedan 2011 det övergripande målet att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Riktlinjen för det fortsatta arbetet framgår av digitaliseringsstrategin, som innehåller fem delmål som förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling. Cirka 200 initiativ kopplade till delmålen har tagits. Det handlar bl.a. om satsningar i statens budget, uppdrag till myndigheter samt förslag och beslut om ny lagstiftning. Regeringen redogör närmare för digitaliseringsstrategin i sin skrivelse Hur Sverige blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter – en skrivelse om politikens inriktning (skr. 2017/18:47) som utskottet behandlade våren 2018 i betänkande 2017/18:TU9.

Ett av delmålen i digitaliseringsstrategin avser digital innovation, och det innebär att Sverige ska ha de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas. Innovation är en förutsättning för att den offentliga sektorn ska hitta nya och effektiva lösningar på flera av dagens stora samhällsutmaningar och för att näringslivet ska kunna stärka sin konkurrenskraft. Det handlar exempelvis om nya sätt att resa, bo, göra affärer, leva, konsumera, kommunicera samt tillvarata och bevara jordens resurser och ekosystem och minska klimat- och miljöpåverkan.

Utskottet vill också framhålla att regeringen 2017 inrättade ett särskilt digitaliseringsråd vars uppgift är att bidra till att digitaliseringspolitiken förverkligas. Digitaliseringsrådets analyser och inspel ligger till grund för att genomföra och utveckla regeringens strategiska arbete med digitalisering. Digitaliseringsrådets uppgifter är bl.a. att

- följa, analysera och utvärdera genomförande och effekter av regeringens insatser där sådan utvärdering inte redan sker
- följa och analysera digitaliseringen i Sverige och i omvärlden
- med olika metoder jämföra hur Sverige presterar gentemot andra länder, genom omvärldsbevakning, mätningar och fallstudier
- bidra med stödjande underlag för att främja genomförande av regeringens insatser

- vid behov utvärdera och vidareutveckla insatser.

Som motiv för att inrätta ett digitaliseringsråd angav regeringen i sitt beslut att det skulle öka möjligheterna att uppmärksamma frågor av betydelse för digitaliseringen där det saknas ett tydligt utpekat ansvar. Åtgärden bidrar också till att minska risken för dubbelarbete i funktioner som regeringen inrättat för att främja, genomföra och utveckla olika aspekter av digitaliseringen. Med en bättre samordning i sådana allmänna frågor om digitaliseringen stärks möjligheten att nå målen på området enligt regeringens bedömning, en bedömning som också utskottet kan ansluta sig till. Vidare angav regeringen att Digitaliseringsrådet ska arbeta på ett sätt som möjliggör informella diskussioner och utbyte av information, och att rådet ska få tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på enskilda sakfrågor som bedöms som prioriterade. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill också peka på att regeringen har gett olika myndigheter – Tillväxtverket, Socialstyrelsen, Statskontoret, Vinnova m.fl. – i uppdrag att inom sina respektive ansvarsområden påskynda och underlätta digitaliseringen. Exempelvis kan det handla om datadriven innovation, tillgång till öppen data och om att utveckla digitala tjänster.

Som konstateras i motion 2018/19:2043 (L) påtalar Ekonomi- och styrningsverket (ESV) i rapporten Digitaliseringen av det offentliga Sverige – en uppföljning (2018:31) från mars 2018 bl.a. att digitaliseringen inom offentlig sektor går långsamt och att organisationernas förutsättningar att ta till vara digitaliseringens möjligheter är väldigt olika. Mot denna bakgrund vill utskottet bl.a. välkomna att den 1 september 2018 inrättades Myndigheten för digital förvaltning (Digg) i Sundsvall. Myndighetens huvudsakliga uppgifter består i att

- samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig
- ansvara för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen
- bistå regeringen med underlag för utvecklingen av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen
- följa och analysera utvecklingen inom sitt verksamhetsområde.

Vidare vill utskottet framhålla att regeringen den 30 augusti 2018 beslutade att avsätta medel till en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för att höja den digitala kompetensen hos ledningen i kommuner och landsting. Syftet med den gemensamma satsningen är att kommuner och landsting ska bli bättre på att utnyttja digitaliseringens möjligheter och hantera dess utmaningar. Utskottet ser med gillande på detta initiativ. Regeringen pekar på att kommuner och landsting står inför omfattande utmaningar, bl.a. kopplat till välfärdens långsiktiga finansiering, kompetensförsörjning och ökade krav på offentlig service. Viktiga redskap för att bemästra dessa utmaningar är digitalisering och användning av ny teknik

för att kunna erbjuda god service, samt att hitta smarta och effektiva arbetssätt. Från regeringens sida betonar man att alla ska kunna förvänta sig att myndigheter, kommuner och landsting gör vardagen enklare med hjälp av digitaliseringens möjligheter, något som utskottet instämmer i. Civilminister Ardalan Shekarabi påpekade i sammanhanget att det också krävs en ökad digital kompetens på alla nivåer inom den offentliga sektorn, och för att vässa det digitala ledarskapet tar regeringen därför initiativet till detta kompetenslyft.

Enligt överenskommelsen ska SKL utforma kompetenslyftet för digital kompetens i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning och i samråd med relevanta aktörer, såsom Post- och telestyrelsen (PTS) inklusive Digitaliseringsrådets kansli, Socialstyrelsen, E-hälsomyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, samt i dialog med Skolverket. För detta arbete beräknas regeringen avsätta totalt 10 miljoner kronor under perioden 2018–2020. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 28 februari 2021.

Regeringen pekar i skrivelse 2017/18:47 på att det i det digitala samhället behöver finnas en långsiktigt hållbar lagstiftning som stöder utvecklingen och digitaliseringens effektiviseringspotential. Regeringen understryker att lagar och förordningar måste ge tillräckligt stöd för den digitala utvecklingen och för behovet av samverkan mellan inblandade aktörer. Utskottet ansluter sig till regeringens uppfattning och instämmer i att reformtempot behöver öka och sådan lagstiftning som i onödan hindrar digitaliseringen anpassas för att nå digitaliseringsstrategins mål. För att inte skapa onödiga hinder för digitaliseringen av samhället betonar regeringen också i skrivelsen vikten av teknikneutralitet. Regeringen framhåller bl.a. att ett helt uppkopplat Sverige på grund av Sveriges geografiska förutsättningar och befolkningsfördelning måste åstadkommas genom en kombination av olika tekniker, både fasta och trådlösa. Utskottet delar regeringens bedömning. Regeringen påminner i sammanhanget om att Sverige i arbetet med översynen av EU-ramverket för elektroniska kommunikationer har verkat för en reglering som är teknikneutral, flexibel och inte alltför detaljerad, detta för att inte bromsa den snabba teknikutvecklingen.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att OECD i en rapport som publicerades i juni 2018 konstaterar att Sverige presterar bra i den digitala transformationen och har höga ambitioner med sitt mål att vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, något som utskottet finner uppmuntrande. Det innebär också att Sverige måste ha höga ambitioner för det fortsatta arbetet genom att bli mer uppkopplat, stärka den digitala kompetensen, främja digitala innovationer, stärka arbetsmarknadens förmåga att hantera omställning, utarbeta en digital till Handlungsstrategi m.m. OECD lämnar därför också förslag inom flera områden, bl.a. styrning och samordning, cybersäkerhet, arbetet med stora datamängder, näringslivets digitalisering, utbildning och universitetens roll samt forskning och utveckling.

Likaså visar EU-kommissionens index för digital ekonomi och digitalt samhälle (DESI) som offentliggjordes i maj 2018 att Sverige klättrat från en tredjeplats till en andraplats inom EU. DESI är ett verktyg för att jämföra hur länder i EU lyckas med digitaliseringen. DESI mäter EU-länders digitaliseringsgrad genom att titta på områdena uppkoppling, humankapital, användning av internet, integrering av digital teknik och digitala offentliga tjänster. Jämfört med den föregående mätningen har Sverige fått en högre poäng när det gäller fast bredband, snabbt bredband, digital kompetens och internetanvändning.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att betydande initiativ har tagits för att ta till vara de möjligheter som digitaliseringen erbjuder, och utskottet ser med tillförsikt på den fortsatta digitaliseringen av det svenska samhället. Digitaliseringsstrategin är ett viktigt instrument i sammanhanget, och Digitaliseringsrådet fyller en viktig funktion som bl.a. samordnare av statliga insatser på området, liksom den nyligen inrättade Myndigheten för digital förvaltning (Digg). Med hänvisning till vad som anförts ovan avstyrks därför motionerna 2018/19:405 (V) yrkande 3, 2018/19:2043 (L) yrkande 1, 2018/19:2847 (C) yrkande 2 och 2018/19:2900 (M) yrkande 7.

Digital delaktighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om digital delaktighet. Utskottet anser att det alltså finns behov av att främja en ökad digital delaktighet bland delar av befolkningen. Utskottet konstaterar dock att omfattande insatser görs av olika aktörer i samhället för att främja den digitala delaktigheten.

Jämför reservation 4 (L).

Motionerna

Katarina Brännström (M) uppmärksammar i motion 2018/19:972 vikten av ett bättre stöd till äldre för att de ska klara av det digitala samhällets olika funktioner. Motionären framhåller att digitaliseringen av den offentliga sektorn, liksom inom annan service, går allt fortare och att i stort sett alla myndigheter nuförtiden kommunicerar över internet. Det innebär ökade krav på att medborgarna själva ska gå in och uträtta sina ärenden. Tyvärr medför det att en stor grupp äldre riskerar att hamna i ett utanförskap om de inte behärskar den nya tekniken. Frivilligorganisationer gör betydande insatser på området, men det räcker inte enligt motionären som därför efterlyser en politisk strategi och stöd från samhället för att klara av digitaliseringen.

Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda M) understryker i motion 2018/19:1498 de många fördelar det digitala samhället innebär för både individen, näringslivet och samhället i stort. Motionärerna konstaterar att

drygt nio av tio svenskar i dag använder internet. Emellertid innebär det samtidigt att nästan 1 miljon svenskar inte använder sig av internet, alternativt inte har tillgång till nätet. Många av dessa är äldre personer, och det finns därför en uppenbar risk att de hamnar i ett utanförskap. Motionärerna påtalar behovet av att se över möjligheten att det digitala samhället tillgängliggörs för fler och menar att staten bör kunna erbjuda stimulansbidrag till de kommuner, läroanstalter eller organisationer som vill arbeta med att få fler medborgare att ta del av det digitala samhället.

I kommittémotion 2018/19:2043 uppmärksammar Helena Gellerman m.fl. (L) genomförandet i svensk rätt av EU:s s.k. webbtillgänglighetsdirektiv, som innebär att utpekade offentliga aktörer måste uppfylla vissa tillgänglighetskrav för webbplatser och mobila applikationer. Motionärerna framhåller att digital service behöver vara tillgänglig även för elever, lärare och föräldrar, samt att de rättigheter som följer av skollagen och som regeringen åberopar inte tillgodoser behoven. Motionärerna anser därför i yrkande 6 att den nya lagen behöver följas upp för att säkerställa att digital service utformas enligt principen om design för alla.

Serkan Köse (S) konstaterar i motion 2018/19:2207 att det stora flertalet invånare i Sverige använder internet dagligen men också att det fortfarande finns en stor grupp människor som inte gör det av olika skäl. Det handlar till övervägande del om äldre personer som riskerar att hamna i ett digitalt utanförskap. För att vara en del av samhället är det ofta en förutsättning att man kan få tillgång till information, socialservice m.m. genom att vara digitalt delaktig. Viktiga insatser görs av olika aktörer för att motverka utanförskapet men motionären anser att mer kan göras. För att kunna få ett inkluderande samhälle vill motionären se över behovet av en ny strategi mot det digitala utanförskapet.

Roza Güclü Hedin (S) uppmärksammar i motion 2018/19:2283 de många problem som ett digitalt utanförskap innebär för äldre, funktionshindrade och asylsökande. Det handlar inte minst om att hantera digitala betalningslösningar i ett alltmer kontantlöst samhälle. Motionären påminner om att var femte person mellan 65 och 85 år inte har tillgång till den tekniska utrustning som behövs för att kunna använda digitala tjänster, och eftersom kontant-hanteringen minskar snabbt samtidigt som den digitala utvecklingen går snabbt blir situationen än mer problematisk för de utsatta. Motionären vill därför att man ska se över vilka åtgärder som krävs för att motverka ett digitalt utanförskap.

Utskottets ställningstagande

Sedan maj 2017 har den s.k. digitaliseringsstrategin pekat ut riktningen och formulerat målen för digitaliseringspolitiken i Sverige. Det övergripande målet är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Utskottet påminner om att för att nå dit har fem delmål satts upp som förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv

samhällsutveckling. Ett av dessa delmål är digital kompetens som innebär att alla ska vara förtrogna med digitala verktyg och tjänster, samt ha förmåga att följa med och delta i den digitala utvecklingen utifrån de egna förutsättningarna. Digital kompetens handlar dels om tekniska färdigheter att använda digitala verktyg och tjänster, dels om medie- och informations-kunnighet, som omfattar de kunskaper och förmågor som krävs för att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang.

I rapporten *Svenskarna och internet 2018* från oktober 2018 konstaterar Internetstiftelsen i Sverige (IIS) att så gott som alla svenskar, 98 procent, har tillgång till internet hemma och nio av tio har en smartmobil. För fem år sedan fanns det en miljon svenskar som inte var uppkopplade. I dag är de hälften så många. Utskottet kan således med tillfredsställelse konstatera att den digitala klyftan stadigt krymper i Sverige. Även om en överväldigande majoritet av svenskarna är uppkopplade finns det dock samtidigt utmaningar på området. Utöver de som inte använder internet över huvud taget påtalar IIS att ytterligare 600 000 svenskar använder internet men mer sällan än varje dag. Det innebär att 1,1 miljoner svenskar inte använder internet alls eller gör det mer sällan. För specifika tjänster är icke-användarna ännu fler. 1,5 miljoner svenskar använder exempelvis inte mobilt bank-id. IIS framhåller att gränsen inte längre går mellan de som använder internet och de som inte gör det, utan mellan storanvändare och sällan användare.

Enligt IIS är ålder den i särklass viktigaste förklaringen till att man inte alls utnyttjar internet. I den äldsta gruppen, de personer som är 76 år eller äldre, använder 42 procent inte internet över huvud taget. Om man lägger till de som visserligen använder internet men som inte gör det dagligen, är det även här åldern som är avgörande. Över hälften (53 %) av de som är 76 år eller äldre är inte dagliga internetanvändare.

IIS pekar också i rapporten på att de som sällan använder internet känner sig mycket mindre delaktiga i det digitala samhället. Redan bland dem som svarat att de använder internet dagligen i stället för flera gånger om dagen har känslan av delaktighet sjunkit från 82 till 62 procent. Det största glappet är mellan de som använder internet dagligen och de som enbart använder internet någon gång i veckan. I denna grupp är det endast 24 procent som känner sig delaktiga i det digitala samhället.

IIS framhåller dock att nästan lika många 40-talister i dag har tillgång till internet i mobilen som 70-talisterna hade för sex år sedan, och 40-talisterna känner sig i dag lika delaktiga i det digitala samhället som 60-talisterna gjorde för två år sedan. Även 40-talisterna blir enligt IIS alltmer uppkopplade på olika sätt, och det är i många fall de äldsta som står för de största ökningarna.

Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram att Internetstiftelsen också arbetar aktivt för en ökad digital delaktighet i samhället. Sedan tidigare är IIS initiativtagare till det s.k. Digidelcenter som i dag finns på biblioteket i Motala och som bistått kommuninvånarna med digitala tjänster och färdigheter. På ett Digidelcenter ska kommuninvånarna kunna få svar på frågor, pröva ny teknik

och ta del av olika aktiviteter för att höja den digitala kompetensen. Med hjälp av medel som Internetstiftelsen fått av regeringen är det tänkt att det framgångsrika konceptet ska spridas över landet. I oktober 2018 meddelade IIS att över 50 kommuner i Sverige hade ansökt om medel för att öppna Digidelcenter. Ett femtontal kommuner har beviljats finansiering för att påbörja verksamheten på respektive ort, något som utskottet finner uppmuntrande.

Ett annat exempel på lokala insatser som utskottet vill uppmärksamma är samarbetsprojektet Hjärta Sunne som ska främja digital inkludering bland kommuninvånarna. I projektet har Sunne kommun samarbetat med Telia inom ramen för kommunens bredbands- och digitaliseringsarbete. För detta har Sunne kommun tilldelats EU-kommissionens pris för de bästa digitala infrastrukturprojekten i Europa. Den övergripande målsättningen i projektet är att alla kommuninvånare ska kunna ta del av digitaliseringen. För att skapa ökad nyfikenhet och engagemang lanserades utbildningsprogrammet Mer Digital i Sunne med syfte att skolungdomar ska lära äldre att bli mer digitala. Ett stort ideellt arbete har också lagts ned där kommunen och lokala fibroföreningar framgångsrikt samarbetat och skapat ett kraftfullt verktyg för att nå de äldre.

Utskottet vill framhålla att Post- och telestyrelsen (PTS) har en viktig roll i arbetet med att främja digital delaktighet och inkluderande kommunikationslösningar. I ett svar på en skriftlig fråga (2017/18:739) pekade statsrådet Peter Eriksson på att regeringen har gett PTS i uppdrag att inrätta s.k. användarråd i syfte att öka den digitala delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. Syftet med användarråden är att bjuda in personer med olika slags funktionsnedsättningar för att öka kunskapen om aktuella behov och hinder, samt säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till it på lika villkor som andra genom att identifiera och genomföra relevanta åtgärder. Vidare påminde statsrådet om att av de 140 miljoner kronor som PTS har beviljats i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) för att öka tillgängligheten till och användbarheten av elektronisk kommunikation, har regeringen gjort det möjligt för organisationer att ansöka om bidrag till ett totalt belopp om 10 miljoner kronor hos myndigheten för projekt som ska ge personer med speciella behov möjlighet att lära sig att använda it och elektroniska tjänster. Det innebär t.ex. att funktionshindersorganisationer kan ansöka om medel för att anordna utbildningar som är särskilt anpassade för deras medlemmar. Regeringen har också gett PTS i uppdrag att göra en förstudie av hur internetombud ska kunna etableras över landet inom vård och omsorg för att kunna hjälpa brukarna med it och internet.

Utskottet vill också peka på att PTS arbete även handlar om att komplettera, utveckla och tillhandahålla viktiga kommunikationstjänster som tillgodoser behov som marknaden inte har kunnat lösa. Myndigheten har också till uppgift att stärka utvecklingen av fler och bättre kommunikationslösningar genom att finansiera tjänsteutveckling och projekt med fokus på inkludering, bl.a. genom

innovationstävlingar. Vidare ska PTS erbjuda verktyg och vägledning i dessa frågor och delta i olika sammanhang där digitalisering och samhällsfrågor behandlas för att både sprida information och skaffa kunskap om hur myndigheten kan bidra till ökad tillgång till digitaliseringens möjligheter för alla.

Utskottet noterar i sammanhanget att PTS i januari 2019 beslutade att fördela 13,7 miljoner kronor till särskilda projekt för utbildningsinsatser som syftar till att öka den digitala kompetensen i särskilt utsatta grupper som befinner sig i ett digitalt utanförskap eller som riskerar att hamna i ett sådant. Utskottet välkomnar detta och konstaterar att myndigheten under hösten 2018 behandlade sammanlagt 45 ansökningar om stöd.

Utskottet vill vidare peka på att det av regeringen inrättade Digitaliseringsrådet har i uppdrag att främja och stödja genomförandet av regeringens digitaliseringsstrategi. I maj 2018 överlämnades rapporten En lägesbild av digital kompetens där rådet bl.a. lämnar förslag på vidare insatser för att främja den digitala delaktigheten. Rådet föreslår bl.a. att en aktör med ett samlat ansvar för ökad digital delaktighet utses och att en handlingsplan tas fram i syfte att strukturera arbetet kring kompetensstärkande åtgärder utifrån användarnas behov. Digitaliseringsrådets rapport har överlämnats till det ansvariga statsrådet.

Mot bakgrund av yrkandet i motion 2018/19:2043 (L) om genomförandet av EU:s s.k. webbtillgänglighetsdirektiv påminner utskottet om att det tidigare under riksmötet behandlat regeringens proposition Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (prop. 2017/18:299, bet. 2018/19:TU2, rskr. 2018/19:30) och att lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service trädde i kraft den 1 januari 2019. I lagen undantas sådan digital service inom skolområdet som inte hänför sig till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner, vilket regeringen motiverar med att befintliga bestämmelser i skollagen och diskrimineringslagen redan ger det stöd som elever med funktionsnedsättning behöver på den punkten. I propositionen framhöll regeringen att kraven i den nya lagen gäller generellt och inte i förhållande till varje enskild person som har behov av särskilda anpassningar, t.ex. i undervisningssammanhang. Utskottet gjorde samma bedömning som regeringen och finner ingen grund för att ompröva sitt ställningstagande i frågan.

Utskottet bedömer sammanfattningsvis att det allttjämt finns behov av att främja en ökad digital delaktighet bland delar av befolkningen. Utskottet konstaterar dock samtidigt att omfattande insatser görs för att främja den digitala delaktigheten. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:972 (M), 2018/19:1498 (M), 2018/19:2043 (L) yrkande 6, 2018/19:2207 (S) och 2018/19:2283 (S).

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgången till elektroniska kommunikationer. Utskottet bedömer att utvecklingen på området fortsätter i positiv riktning och välkomnar de många initiativ som vidtagits för att främja bredbandsutbyggnaden och mobiltäckningen i landet.

Jämför reservation 5 (M), 6 (SD), 7 (C, L) och 8 (KD).

Bakgrund

Vägledande för arbetet med att tillgodose tillgången till elektroniska kommunikationer är den s.k. bredbandsstrategin. Den första nationella bredbandsstrategin formulerades 2009 som en del av den övergripande digitala agendan för Sverige. Den snabba utvecklingen inom området föranledde regeringen att utarbeta en ny bredbandsstrategi som presenterades i december 2016 och som har följande mål:

- 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

Ett första måldatum för den nya bredbandsstrategin är 2020 när 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, vilket kan jämföras med 90 procent av alla hushåll och företag som angavs i den förra strategin från 2009. För 2023 är målsättningen att hela Sverige ska ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet. Det innebär att i områden där människor normalt befinner sig bör det vara möjligt att med en trådlös uppkoppling kunna använda mobila tjänster utanför hemmet eller arbetsplatsen. Detta gäller även för uppkopplade saker, sakernas internet (eng. internet of things, IoT). Målsättningen är att uppkopplingen ska vara så stabil och av sådan kvalitet att användaren inte upplever några begränsningar när de mobila tjänsterna utnyttjas. För 2025 gäller att hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband enligt följande:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s.
- 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s.
- 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s.

Bredbandsforum tillkom 2010 på regeringens initiativ och har till uppgift att främja samverkan kring bredbandsutbyggnad. Företag, myndigheter och organisationer möts i Bredbandsforum för att tillsammans hitta lösningar som ökar tillgången till bredband i hela landet. Bredbandsforum leds av en

styrgrupp och är underställt Näringsdepartementet. Relevanta frågor och områden behandlas i tidsbegränsade arbetsgrupper.

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:155 uppmärksammar Eric Palmqvist m.fl. (SD) i yrkande 5 det växande behovet av en snabb och stabil internetuppkoppling, något som blivit en förutsättning för att kunna ta del av nyheter och information i internetbaserade medier. Enligt motionärerna är tillgång till internet ytterst en demokratifråga, och de ser därför med oro på utvecklingen i glesbygden där många fortfarande saknar tillgång till snabb uppkoppling. För en livskraftig svensk landsbygd vill därför motionärerna att hela befolkningen ska få tillgång till snabbt internet senast 2025.

I motion 2018/19:577 efterlyser Patrik Jönsson (SD) bättre mobiltäckning utmed järnvägsnätet. Motionären anför att den bristfälliga täckningen gör det svårt att utnyttja datorn eller mobilen om man t.ex. vill jobba under tågresan. Motionären påtalar att det trots att mobiloperatörerna har haft lång tid på sig för att utveckla och förbättra täckningen är vanligt att samtal bryts under resan eller att det saknas internettäckning. För att komma till rätta med detta borde Trafikverket i samarbete med mobiloperatörerna ta fram en åtgärdsplan i syfte att drastiskt förbättra mobiltäckningen längs med järnvägsnätet anser motionären.

I motion 2018/19:774 understryker Betty Malmberg (M) vikten av att man utarbetar en nationell strategi för mobiltäckning. Motionären pekar på de risker det medför för den enskilde i områden där mobiltäckning saknas, men även på att god uppkoppling är av betydelse för företagande, tillgänglighet och miljö. Som exempel nämner motionären att det blir allt vanligare att människor jobbar under resan till och från arbetet och att det därför är viktigt att fjärrtåg och kollektivtrafik kan erbjuda god internetuppkoppling och mobiltäckning.

I motion 2018/19:974 understryker Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) vikten av god tillgång till bredband så att e-tjänster i större utsträckning kan nyttjas, exempelvis inom kommuner och landsting för att tillhandahålla välfärdstjänster. Motionärerna framhåller att dessa välfärdstjänster innebär fördelar för den enskilde och bidrar också till en högre kvalitet på tjänsterna och lägre kostnader. En förutsättning för e-tjänster är som motionärerna påpekar att bredband med hög överföringshastighet byggs.

Åsa Eriksson m.fl. (S) vill i motion 2018/19:1294, liksom Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S) i motion 2018/19:1596, se över förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet. För att stärka möjligheterna att leva, jobba och bo i olika delar av Sverige är tillgången till bredband en viktig faktor påpekar motionärerna och lyfter fram några av de åtgärder som regeringen vidtagit under senare år för att främja bredbandsutbyggnaden. Utbyggnaden av bredband görs dock i huvudsak av privata aktörer, vilket ibland har medfört att det uppstått vita fläckar där varken boende eller företag har tillgång till bredbandsuppkoppling eftersom det saknats ett kommersiellt intresse för att

bygga ut infrastrukturen. Motionärerna anser därför att staten bör samordna utbyggnaden och ta sitt ansvar för att göra samhällsservice tillgänglig och för att ge möjlighet till tillväxt och företagande i landets alla delar.

Markus Selin (S) vill i motion 2018/19:1297 att man ska studera förutsättningarna för att införa en 180-dagarsgaranti i samband med installation av bredband och mobiltjänster. Motionären hänvisar till målen i regeringens bredbandsstrategi och PTS tveksamhet om att målen kommer att nås. Motionären anför att enligt PTS beräkning kommer i själva verket mellan 87 och 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. Mot denna bakgrund föreslår motionären att en nationell digital 180-dagarsgaranti införs för stabila mobila tjänster av god kvalitet, eller för fiber, från det att hushållet eller företaget beställer tjänsten till att denna är installerad. En sådan garanti skulle enligt motionären skärpa och stödja utbyggnadsplanerna.

I motion 2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) om teknisk infrastruktur i glesbygd uppmärksammar motionärerna problemen med bristfällig täckning som ibland drabbar mobilanvändare eller de som försöker använda sig av en trådlös internetuppkoppling i glesbygdsområden. Motionärerna anser att den trådlösa infrastrukturen hör framtiden till och att tekniken har stor potential att fungera mycket väl i hela landet. Emellertid bygger de kommersiella aktörerna enbart ut it-infrastrukturen där det är lönsamt, vilket lämnar de som bor i glesbygden utan stöd från vare sig marknaden eller kommunen. Motionärerna vill därför att man i infrastrukturplaneringen ser över hur mobiltäckningen kan förbättras runt om i landet och även, genom kommunerna, ser över möjligheterna till en utökad utbyggnad av bredband i glesbygden.

Lotta Olsson (M) påpekar i motion 2018/19:1537 att tillgång till fungerande mobiltelefoni i dag är en förutsättning för att man ska kunna bo och verka i hela landet. Inte minst för många företagare krävs att de är ständigt tillgängliga på mobilen, men dessvärre är täckningen mycket bristfällig i stora delar av landet, och motionären pekar som exempel på att mobiloperatörerna i större utsträckning skulle kunna utnyttja varandras mobilmaster för att förbättra mobiltäckningen för sina abonnenter. Motionären vill därför att man ser över vad som kan göras för att underlätta ett mer effektivt utnyttjande av det svenska mobilnätet.

För att alla ska kunna vara en del av det digitala samhället efterlyser Helena Gellerman m.fl. (L) i kommittémotion 2018/19:2043 yrkande 8 en digital allemansrätt som garanterar en stabil och snabb uppkoppling och bredband i hela landet. Många som bor i lands- och glesbygden har fortfarande inte tillgång till bredband, vilket inte bara påverkar möjligheten att meddela sig utan även förutsättningarna för att driva företag, påpekar motionärerna och tillägger att allt fler digitala välfärdstjänster utvecklas som befolkningen måste kunna ta del av.

I partimotion 2018/19:2058 påminner Jan Björklund m.fl. (L) om att tillgång till bredband och liknande digital uppkoppling i dag är en lika viktig

del av infrastrukturen som el- och vägnäten. En god utbyggnad är betydelsefull för såväl privatpersoner som företag och är avgörande för den regionala tillväxten anser motionärerna. Motionärerna efterlyser därför i yrkande 8 (i denna del) en snabbare utbyggnad av bredband i Sverige.

Hillevi Larsson (S) hänvisar i motion 2018/19:2194 till en undersökning av PTS som visar på svårigheter med att utnyttja mobilen och långsam uppkoppling i mobilnäten i stora delar av Sverige. Motionären menar att marknadskrafterna inte kommer att lösa problemet med otillräcklig täckning eftersom de bara bygger ut där det är ekonomiskt lönsamt, vilket det sällan är i glesbygdsområden. Ett exempel för att förbättra mobiltäckningen som motionären pekar på är s.k. samhällsmaster som bekostas av teleoperatorerna och av den offentliga sektorn tillsammans. Mot denna bakgrund anser motionären att regeringen bör finna alternativ till kommersiella aktörer och i stället överväga ett större statligt ansvarstagande för att nå målet om mobil- och internettäckning i hela Sverige.

I motion 2018/19:2210 konstaterar Monica Haider (S) att avsaknad av mobiltäckning i praktiken innebär att man är utestängd från väsentliga delar av det moderna samhället. En bra it-infrastruktur är därför avgörande för både utvecklingen och tillväxten, men den dåliga eller ibland obefintliga täckningen i vissa delar av den svenska landsbygden gör det svårt för många att utnyttja mobilen. Motionären ser positivt på de stora satsningar som regeringen har gjort på utbyggnad och betonar samtidigt att det är samhällets ansvar att säkerställa en god täckning för telefoni och möjlighet till uppkoppling när marknadskrafterna inte gör det. Motionären vill därför att man i infrastrukturplaneringen ska studera förutsättningarna för förbättrad mobiltäckning i hela landet.

I kommittémotion 2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) betonar motionärerna i yrkande 21 att utbyggnaden av bredband är en ödesfråga för att folk ska kunna få tillgång till nyheter digitalt. För att alla ska kunna vara en del av det digitala samhället vill motionärerna se att en digital allemansrätt införs som garanterar stabil och snabb uppkoppling i hela landet.

I motion 2018/19:2535 pekar Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) på några av de negativa konsekvenser som drabbar de delar av landet som hamnar i ett digitalt utanförskap. För de som bor på landsbygden är möjligheten till uppkoppling mot nätet oundgänglig för att bedriva näringsverksamhet eller utnyttja digitala samhällstjänster. Det är en politisk angelägenhet att bredbandsutbyggnaden påskyndas, och motionärerna framhåller att det faktum att bredbandet på landsbygden inte är av samma kvalitet som i städerna utgör ett växande problem som måste åtgärdas skyndsamt. Motionärerna framhåller att investeringskostnaderna i vissa delar av landet är för höga för att kommersiella aktörer ska bygga ut utan någon form av stöd. För att nå den politiska målsättningen på området och påskynda utbyggnaden föreslår motionärerna i yrkande 1 att det ska bli tillåtet med kommunal medfinansiering vid bredbandsutbyggnad. Vidare förespråkar motionärerna i yrkande 2 att man i högre grad uppmärksammar den möjlighet

som frivillig avtalsamverkan mellan kommunerna innebär för att förstärka utbyggnaden på landsbygden.

Helena Lindahl m.fl. (C) noterar i kommittémotion 2018/19:2694 den snabba teknikutvecklingen för digital kommunikation och att användarna nu efterfrågar både bättre täckning och högre överföringshastigheter. Motionärerna framhåller att en väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni och bredband är en förutsättning för att människor ska kunna bo och verka även på landsbygden. Motionärerna pekar på att trådlös uppkoppling i framför allt glesbygdsområden kan vara ett ekonomiskt alternativ för att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen. Motionärerna betonar därför i yrkande 7 betydelsen av att det finns en infrastruktur som gör att den tekniska utvecklingen kan komma hela landet till del och som gör företagande möjligt i hela landet.

I kommittémotion 2018/19:2734 betonar Magnus Jacobsson m.fl. (KD) i yrkande 76 vikten av fortsatta satsningar på regionala bredbandskoordinatorer i landet. Koordinatorernas uppgift är att fungera som kontaktpunkter för bredbandsfrågor i länen för både offentliga och privata aktörer. Motionärerna understryker deras betydelse i de ansträngningar som görs för att förbättra tillgången till bredband i hela Sverige.

Camilla Brodin m.fl. (KD) uppmärksammar i kommittémotion 2018/19:2735 de utmaningar som den digitala segregeringen för med sig och påpekar att det i första hand inte handlar om skillnaden mellan stad och land, utan om ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningar för privatpersoner och näringsidkare. Motionärerna lyfter därför i yrkande 16 fram att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband och fibernät över hela landet.

Jimmy Ståhl m.fl. (SD) uppmärksammar i kommittémotion 2018/19:2782 behovet av en fortsatt fiberutbyggnad i landet. Motionärerna pekar i sammanhanget på att en utmaning vad gäller utbyggnaden är valet av lämplig kanalisation för fiber. Det kan exempelvis handla om samförläggning i kablar eller i rörsystem. Om kapacitetsutrymme finns kan kulvertar och kabelrännor utmed väg- och järnvägsnätet med fördel utnyttjas, enligt motionärerna. För att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband efterlyser motionärerna därför i yrkande 7 en ökad samordning vid fiberdragningen.

I kommittémotion 2018/19:2900 uppmärksammar Jessica Rosencrantz m.fl. (M) några existerande hinder för den fortsatta digitaliseringen av Sverige, exempelvis Trafikverkets handläggningstider och lokaliseringsprincipens begränsningar för utbyggnaden av bredband. Marknaden kan i stor utsträckning själv sköta utbyggnaden, men motionärerna framhåller att det är statens ansvar att undanröja de ibland små men viktiga hinder som finns på vägen. Mot denna bakgrund anser motionärerna i yrkande 35 att det finns ett behov av att införa en direktlinje till Näringsdepartementet och berörda beslutsfattare för att genom kommunikation och dialog lösa de hinder som marknadens aktörer identifierar. Motionärerna betonar vidare att fiberutbyggnaden är en central del för att nå det uppsatta bredbandsmålet om

tillgång till snabbt bredband i hela Sverige till 2025. De anför att fibertäckningen i storstadsområden och i tätorter är god, men i glesbygden är situationen desto sämre och på senare tid har utbyggnaden till stor del stannat av. En del av ansvaret ligger på Trafikverket, menar motionärerna, där långa handläggningstider och köer för ärendehantering orsakar stora förseningar. Motionärerna vill därför i yrkande 32 att arbetet med att förkorta handläggningstiderna hos Trafikverket för ledningsrättsärenden ska prioriteras. Motionärerna framför även motsvarande önskemål i kommittémotion 2018/19:2901 yrkande 55.

I kommittémotion 2018/19:2901 påminner också Jessica Rosencrantz m.fl. (M) om de bredbandsinsatser som alliansregeringen gjorde inom ramen för landsbygdsprogrammet och poängterar att arbetet med att förbättra bredbandstäckningen måste fortsätta för att vi ska nå målen i bredbandsstrategin. Utbyggnaden sker enligt principen att staten är med och finansierar utbygganden av bredband i de områden där en utbyggnad inte kan bära sig på kommersiella villkor. För att öka effektiviteten och snabbheten i arbetet framhåller motionärerna i yrkande 51 vikten av att utbyggnaden är teknikneutral.

Patrik Jönsson m.fl. (SD) poängterar i kommittémotion 2018/19:2968 att en viktig förutsättning för att få fler att välja tåget som färdmedel är att det måste vara möjligt att använda mobiltelefon och kunna arbeta under resan. Tillgång till internet finns på många tåg men är sällan tillfredsställande, och mobiltäckningen längs järnvägen är ofta dålig. En utbyggnad av mobilnätet är därför nödvändig och bör genomföras i samarbete med intressenter som Trafikverket, järnvägsföretagen och mobiloperatörerna. Motionärerna vill därför i yrkande 56 att det görs en översyn av mobiltäckningen längs järnvägsnätet för att i ett senare skede prioritera förbättringsåtgärder.

Utskottets ställningstagande

Bredbandsutbyggnaden

Tillgång till bredband

Utskottet vill inledningsvis understryka behovet av en fortsatt ambitiös utbyggnad av den digitala infrastrukturen i hela landet och påminner om att den statliga målsättning som anges i bredbandsstrategin ligger fast. Detta mål innebär att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s redan 2020 och att alla bör ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där de normalt befinner sig senast 2023.

Av Post- och telestyrelsens (PTS) rapport Svensk telekommunikation 2017 (PTS-ER-2018:16) framgår att det i december 2017 fanns 3,9 miljoner abonnemang på fast bredband, vilket motsvarar en ökning med 5 procent jämfört med samma tidpunkt föregående år. Antalet abonnemang via fiber ökade med 18 procent och uppgick till 2,4 miljoner. Fiber och fiber-LAN har

stått för den största delen av tillväxten inom fast bredband och utgjorde mer än hälften (62 procent) av alla abonnemang på fast bredband.

När det gäller fiberutbyggnaden mer specifikt visar PTS analys Mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2017 (PTS-ER-2018:7) att tillgången till fiber fortsätter att öka från en redan hög nivå. Utskottet konstaterar att i oktober 2017 hade ca 72 procent av alla hushåll tillgång till fiber, vilket är en ökning med ca 6 procentenheter på ett år. I oktober 2017 var 54 procent av alla enfamiljshus i landet fiberanslutna. Det kan jämföras med 33 procent vid motsvarande tidpunkt för två år sedan. Utanför tätort och småort uppgick tillgången till fiber för hushållen till 31 procent i oktober 2017, vilket kan jämföras med 22,2 procent 2016, en utveckling som utskottet finner uppmuntrande. I fler än 90 kommuner har ökningen varit mer än 10 procentenheter mellan dessa år. Liksom tidigare år tyder detta på att utbyggnaden utanför tätort och småort går snabbt i vissa kommuner och under vissa år.

Även Svenska stadsnätetsföreningen uppmärksammar det snabbt växande antalet fiberanslutna hushåll på landsbygden och pekar exempelvis på att den svenske fiberoperatören IP-Only har lyckats ansluta 25 procent fler hushåll på landsbygden under 2018 jämfört med 2017 trots de fortsatta utmaningar som finns i samband med utbyggnaden av fibernät i dessa områden. Långa avstånd och svårarbetad terräng påverkar utbyggnadstakten negativt, men operatören pekar också på fortsatt långsamma tillståndsprocesser och utmaningar med markavtalsförhandlingar som försenar fiberprojekt i vissa områden.

År 2007, då PTS påbörjade sin bredbandskartläggning i nuvarande form, saknade ca 7 100 hushåll och arbetsställen tillgång till fast bredband. I oktober 2017 saknade färre än 60 hushåll och arbetsställen tillgång till fast bredband i Sverige. Sedan oktober 2016 har antalet hushåll och arbetsställen som saknar fast bredband minskat med ca 30 stycken, en utveckling som utskottet välkomnar.

Andelen som saknar tillgång till fast bredband via mobilnätet (3G och 4G) har minskat kontinuerligt sedan 2007. Under perioden 2007 till 2009 minskade andelen framför allt som en följd av den snabba utrullningen av 3G-tekniken HSPA och under 2010 som en följd av uppgraderingen av teknologin i CDMA 2000-nätet, i 450-MHz-bandet. Under den tid som PTS har arbetat med att kartlägga tillgången till bredband har även demografiska förändringar bidragit till minskningen eftersom antalet hushåll och arbetsställen i områden med sämre täckning har blivit färre. I oktober 2017 hade över 99,99 procent av alla hushåll i Sverige tillgång till fast bredband via mobilnätet.

Uppföljning av målen i bredbandsstrategin

PTS har till uppgift att bevaka utvecklingen på bredbandsmarknaden. I sin senaste redovisning från maj 2018 – Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2018 (PTS-ER-2018:9) – lämnar myndigheten sin redogörelse för förutsättningarna att nå de bredbandspolitiska målen. Vad gäller det första målet i regeringens bredbandsstrategi anser PTS att 87–90

procent av alla hushåll och företag kommer att ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. Enligt myndigheten kommer således målet om 95 procents tillgång 2020 inte att uppnås. Det är en revidering nedåt jämfört med året innan, då PTS uppskattade att 91–94 procent skulle ha tillgång till 100 Mbit/s 2020. Orsaken till nedrevideringen är en ökande osäkerhet kring kostnadsbilden för att rulla ut fiber i glest befolkade områden. En orsak är Trafikverkets bedömning att fiberanläggning i vägområdet i många fall inte är möjligt men även att Trafikverket inte på förhand kan identifiera vilka länsvägar som är lämpliga för fiberutruddning. Därför bedömer PTS att många av de ursprungligen planerade investeringarna i vägområden inte kommer att bli verklighet.

Utskottet konstaterar att PTS prognos på 87–90 procent utgår från att investeringarna i mindre glest befolkade områden fram till 2020 fortsätter på liknande nivåer som under de senaste två åren. För att målet om 95 procent ska uppnås är det nödvändigt att Trafikverket tillåter anläggningstekniker som möjliggör fiberanläggning i vägområden även i glest befolkade områden. Dessutom behövs ökad samverkan mellan olika aktörer inom bredbandsområdet och att andra hinder för fortsatta investeringar undanröjs. Ytterligare en faktor för måluppfyllelsen är en fortsatt stark efterfrågan och hög betalningsvilja från slutkunderna. PTS bedömer att åtgärder måste vidtas på samtliga punkter för att nå målet, vilket regeringen också har uppmärksammat i sin bredbandsstrategi från december 2016. En mer regionalt anpassad och behovsriktad modell för finansiering av bredbandsutbyggnad kan också enligt myndigheten vara nödvändig för att ansluta fler hushåll och företag i områden där marknadsmässiga förutsättningar saknas, en uppfattning som utskottet kan ansluta sig till.

Även Bredbandsforum uppmärksamade i en rapport från början av 2018 utmaningarna för att nå regeringens mål om bredband till alla, framför allt på landsbygden där relativt få människor ska dela på kostnaderna för utbyggnaden. Bredbandsforums landsbygdsgrupp har under hösten och vintern 2017/18 identifierat de utmaningar som fördröjer utbyggnaden. Slutsatsen är att fler aktörer behöver prioritera landsbygden tydligare i frågor om bredbandsutbyggnad. Särskilt viktigt är det offentliga ledarskapet – på lokal, regional och nationell nivå. Gruppen har lämnat ett antal förslag på hur olika aktörer kan underlätta bredbandsutbyggnaden på landsbygden. Arbetsgruppen föreslår bl.a. att regeringen ger tydligare direktiv till regionerna, exempelvis vad gäller kartläggning av situationen på landsbygden, och att man förtydligar uppdraget kring samverkan. Regeringen bör också ge flera statliga myndigheter och bolag tydligare uppdrag och direktiv i syfte att underlätta bredbandsutbyggnaden. Enligt arbetsgruppens uppfattning är även kommunerna nyckelaktörer i sammanhanget, och gruppen föreslår att samtliga kommuner bör placera en bredbandskoordinator med tydligt mandat och ett tydligt uppdrag i den kommunala förvaltningen. Vidare framhåller Bredbandsforums arbetsgrupp att offentlig finansiering, vid sidan av marknadens investeringar, också är en viktig katalysator som skapar initiativ

till investeringar på landsbygden. Man pekar också på vikten av att de resurser som finns används där gör mest nytta, något som utskottet till fullo kan ställa sig bakom. Rapporten har överlämnats till Bredbandsforums styrgrupp och det ansvariga statsrådet.

Målet i regeringens bredbandsstrategi om att hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband 2025 består av tre delmål som alla ska vara uppfyllda för att det övergripande målet ska anses uppfyllt. PTS prognostiserar följande för delmålen:

- Delmål 1: 94,0–97,0 procent av alla hushåll och företag i Sverige kommer antingen att ha tillgång till minst 1 Gbit/s eller ha fiber i sin absoluta närhet (s.k. homes passed) 2025.
- Delmål 2: 94,4–97,4 procent av alla hushåll och företag i Sverige kommer antingen att ha tillgång till, eller ha bredbandsinfrastruktur i sin absoluta närhet som medger, 100 Mbit/s 2025.
- Delmål 3: 100 procent av alla hushåll och företag i Sverige kommer antingen att ha tillgång till, eller ha bredbandsinfrastruktur som medger minst, 30 Mbit/s i sin absoluta närhet 2025.

Således innebär detta att PTS inte tror att målet om att hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband 2025 kommer att uppnås. Det finns dock ett stort mått av osäkerhet i prognosen eftersom bredbandstillgången 2025 påverkas av en rad teknologiska, ekonomiska och politiska faktorer vars utveckling är svår att förutse i dagsläget.

För delmål 1 och 2 om 1 Gbit/s och 100 Mbit/s 2025 är den huvudsakliga orsaken till bedömningen att målen inte uppfylls densamma som för mål 1 om 100 Mbit/s år 2020 – dvs. ökade osäkerheter kring kostnadsbilden för att rulla ut fiber i glesbefolkade områden (se ovan). PTS bedömer dock att befintliga och planerade investeringar i bredband via satellit kommer att medföra att delmål 3 om minst 30 Mbit/s till 100 procent 2025 kommer att vara uppnått redan 2020. Det innebär i sin tur att Sverige sannolikt kommer att klara EU-kommissionens mål om att alla i Europa senast 2020 ska ha tillgång till internethastigheter på över 30 Mbit/s. I sammanhanget konstaterar utskottet också med tillfredsställelse att EU-kommissionens mål om att 50 procent av hushållen ska abonnera på internetförbindelser med en hastighet på över 100 Mbit/s 2020 uppnåddes i Sverige redan i oktober 2017.

Bredbandsstöd

Utskottet påminner om att det är de kommersiella aktörerna som står för huvuddelen av investeringarna i fast och trådlös bredbandsinfrastruktur. I vissa mer glesbefolkade områden saknas det dock incitament för marknaden att på egen hand bygga ut infrastrukturen. För att även dessa områden ska kunna nås av snabbt bredband har man därför avsatt medel som möjliggör stöd för utbyggnad i lands- och glesbygden. De nuvarande statliga bredbandsstöden erbjuds dels inom ramen för regionalfondsprogrammen till ortsamman-

bindande nät i de nordligaste regionerna, dels genom landsbygdsprogrammet till accessnät på landsbygden. Dessa ramprogram sträcker sig till 2020.

Utskottet påminner om att stödet till bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammet har höjts från 3,25 miljarder kronor till 4,25 miljarder kronor. Denna kraftfulla ökning av stödet till bredbandsutbyggnad aviserades i budgetpropositionen för 2017 och tillfördes landsbygdsprogrammet i början av 2018 efter det att EU-kommissionen hade gett sitt godkännande. Utöver medel från Regionalfonden har 441,3 miljoner kronor i offentlig medfinansiering (t.ex. kommunala medel) beviljats för bredbandsutbyggnad, påpekar PTS i den sammanställning av stödsmedel som myndigheten redovisade i mars 2018. Utskottet erfar att länsstyrelserna, som hanterar ansökningarna om stödsmedel, uppskattade efterfrågan till sammanlagt ca 2,8 miljarder kronor för 2018, och för 2019 prognostiseras efterfrågan till ca 3,1 miljarder kronor. PTS har även tagit del av Tillväxtverkets prognos för det framtida behovet inom Regionalfonden. Prognosen visar att det totala behovet av medel för ortsammanbindande nät inom Regionalfonden uppgår till ca 1,4 miljarder kronor under perioden 2018–2019.

Den uppfattning som regeringen gav uttryck för i bredbandsstrategin från 2016 är att det även i framtiden kommer att vara nödvändigt att tillföra statliga medel för utbyggnad i områden där förutsättningar för kommersiell utbyggnad saknas, en bedömning som utskottet också delar. Följaktligen beslutade regeringen den 8 juni 2017 att uppdra åt PTS att analysera och föreslå hur framtida insatser för bredbandsutbyggnad med statliga medel kan utformas samt undersöka olika alternativ för vilken statlig aktör som kan administrera sådana insatser (dnr N2017/04104/D). Motivet för uppdraget var att säkerställa att statliga medel även framöver används på ett så effektivt sätt som möjligt utifrån de mål och prioriteringar som gäller för digitaliseringspolitiken. PTS redovisade uppdraget till Regeringskansliet den 14 november 2017, och i korthet handlar myndighetens förslag om att en mer centralstyrd lösning införs med en högre grad av strategisk styrning av bredbandsstödet. PTS anser vidare följande

- Stöd för bredbandsutbyggnad bör hanteras som ett statligt stöd i framtiden, vilket skulle göra det enklare för aktörerna på bredbandsmarknaden.
- Bredbandsstödet bör vara ett nationellt stöd utanför landsbygdsprogrammet och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Ett sådant stöd kan vara särskilt utformat för bredbandsutbyggnad och anpassat till utvecklingen på den svenska bredbandsmarknaden.
- Den regionala kompetens som finns i respektive län bör tillvaratas, och det ska vara möjligt att påverka hur stödsmedel fördelas genom kartläggningar samt prioriteringar som görs på regional nivå.

Enligt vad utskottet erfarit bereds PTS förslag inom Regeringskansliet.

Vidare vill utskottet påminna om att regeringen genom förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet har infört en garanti som ger de hushåll och företag som

inte har tillgång till bredband eller en bra mobiltäckning en internetanslutning på 10 Mbit/s. Regeringen underströk i sammanhanget att det är avgörande för samhällsutvecklingen att ingen lämnas utanför. Stödet för en uppkoppling betalas ut för den del av kostnaden som överstiger 5 000 kronor upp till 400 000 kronor, och ansökningarna administreras av PTS. Initiativet innebär med andra ord att inget hushåll eller företag ska behöva betala mer än 5 000 kronor för att få en funktionell uppkoppling till internet. 10 Mbit/s är i dag tillräckligt för att exempelvis kunna titta på SVT Play, sköta företags- och myndighetären den och sociala kontakter.

Ytterligare åtgärder för att främja bredbandsutbyggnaden

Utskottet konstaterar inledningsvis att det i den sakpolitiska överenskommelse som ingicks i januari 2019 mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna framhålls att den digitala infrastrukturen ska byggas ut i hela landet. Målet ska vara att 95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s redan 2020 och att alla har tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där de normalt befinner sig senast 2023. Utskottet är mycket positivt till de fortsatt höga målsättningarna på området.

Utskottet vill också påminna om att PTS ska verka för att främja bredbandsutbyggnaden i alla delar av landet i enlighet med bredbandsstrategin. Inom ramen för detta uppdrag ska PTS vidta åtgärder för att underlätta bredbandsutbyggnad, ge stöd till relevanta myndigheter och affärsverk samt vid behov lämna förslag på åtgärder.

Av PTS regleringsbrev för 2019 framgår vidare att myndigheten ska leda en samverkansgrupp för det arbete med it-infrastruktur som länsstyrelserna och Tillväxtverket bedriver inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Arbetet i samverkansgruppen ska fokusera på stödgivningsfrågor, informations-spridning och kompetensutveckling. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med berörda myndigheter samt Bredbandsforum.

Utskottet påminner om regeringens tidigare beslut att under perioden 2015–2020 avsätta medel för en funktion som benämns regional bredbandskoordinator i alla län. Syftet med de regionala bredbandskoordinatorerna är att öka samordningen och därmed effektivisera arbetet på regional nivå. De län som ansöker om medel för bredbandskoordinatorer åtar sig följaktligen att inrätta en sådan funktion. Länen åtar sig också att ge koordinatorm ett tydligt mandat som samordnare för bredbandsfrågor i länet och ansvara för de arbetsuppgifter som framgår av regeringsbeslutet. Funktionen följer det regionala utvecklingsansvaret i länet och återfinns på länsstyrelsen eller regionen.

Utskottet vill förtydliga att målsättningen med denna funktion är att de olika länen ska

- arbeta aktivt med processer för en utökad och förstärkt utbyggnad av snabbt bredband

- ha väl fungerande modeller för samverkan med alla aktörer som har betydelse för bredbandsutbyggnaden i länet
- aktivt sprida kunskap och dela med sig av sina egna och dra nytta av varandras erfarenheter.

För att stödja de regionala bredbandskoordinatorerna finns ett nationellt sekretariat vid Bredbandsforums kansli.

Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma att regeringen i proposition 2017/18:151 föreslog en generell rätt till kommunal avtals-samverkan, vilket innebär att kommuner, utöver samarbete genom en gemensam nämnd, ett kommunalförbund och gemensamma bolag, kommer att kunna samverka genom avtal inom de allmänna befogenheterna, däribland om sådan bredbandsverksamhet som bedöms vara kompetensnlig, vilket utskottet välkomnar. Riksdagen godkände regeringens förslag (bet. 2017/18:KU30, rskr. 2017/18:304). Lagändringarna började gälla den 1 juli 2018.

Av den granskningspromemoria (17-11938) om länsstyrelsernas ansvar i fråga om it-infrastruktur som PTS sammanställde i början av 2018, framgår att samverkan mellan länsstyrelser och regioner kring strategiskt arbete oftast har fungerat väl, vilket har gynnat bredbandsutbyggnaden generellt. PTS anser att det även i fortsättningen är viktigt att länsstyrelserna inkluderas som parter i genomförandet av länets strategi och planering när det gäller utbyggnadsfrågor. Utskottet delar denna uppfattning. Granskningen visar även att många län i dag har en handlingsplan med konkreta aktiviteter kopplad till den regionala bredbandsstrategin, vilket innebär goda förutsättningar för att öka bredbandsutbyggnaden. PTS noterar i de olika länen ett växande inslag av organiserad samverkan inom ramen för projekt, samverkansgrupper och liknande forum, en utveckling som utskottet välkomnar. Många län anger att utvecklingen av bredbandsutbyggnaden går framåt och att flertalet aktörer i länen, inklusive marknadsaktörer, är aktiva i utbyggnadsarbetet. I många län ser man också ett samband mellan den tilltagande konkurrensen och ett ökat tempo i utbyggnaden. PTS pekar på att vita fläckar fortfarande existerar, framför allt där marknadsaktörerna inte visar något intresse för att anlägga bredband, och att man på länsstyrelserna gör bedömningen att stödmedel för fortsatt bredbandsutbyggnad är av största vikt. Sammantaget ser PTS positivt på den generella utvecklingen av bredbandsutbyggnaden i länen trots att det fortfarande finns utmaningar att hantera. Gotlands län anger att de är klara med bredbandsutbyggnaden via fiber men att man inom länet arbetar vidare med bl.a. robusthet i fibernäten och en satsning på mobila nät med utgångspunkt i den regionala digitala agendan.

Ett exempel på en annan typ av stödåtgärd som utskottet vill uppmärksamma är det s.k. Bredbandslyftet som en arbetsgrupp inom Bredbandsforum presenterade i början av 2018. Det är ett program för att vägleda kommuner inför de utmaningar och vägval som bredbandsutbyggnaden innebär. Genom dialog och diskussioner med berörda kommuner

analyseras den rådande situationen och det investeringsbehov som finns för den fortsatta utbyggnaden. Under hösten 2018 har programmet vidareutvecklats och omfattar nu totalt sex kommuner. Enligt de berörda kommunerna har programmet inneburit en nytändning i bredbandsfrågan, vilket utskottet finner uppmanande. Bredbandsforum beslutade därför att mellan 30 och 50 kommuner ska komma i fråga för Bredbandslyftet under perioden 2019–2020. De kommuner som är intresserade ska i första hand vända sig till den regionala bredbandskoordinatören som ansvarar för samordningen i respektive region.

PTS fick i februari 2018 regeringens uppdrag att undersöka hur trådlös teknik kan komplettera trådbunden i utbyggnaden av snabbt bredband. Syftet är att beskriva hur de hushåll och företag som finns på platser där det blir mycket kostsamt att etablera fiber ändå kan inkluderas i bredbandsutbyggnaden. I december 2018 meddelade PTS att man tagit fram en vägledning som visar vilka alternativ som finns och vad lokala och regionala aktörer bör tänka på vid etablering av trådlösa lösningar. Fokus har varit på lösningar som kan uppfylla något av regeringens bredbandsmål för 2020 och 2025. Vägledningen riktar sig exempelvis till bredbandssamordnare och beslutsfattare på lokal och regional nivå, och beskriver översiktligt viktiga aspekter att beakta inför etablering av trådlösa bredbandslösningar. Dessutom beskrivs bl.a. tre olika huvudtyper av lösningar för att koppla upp hushåll och företag (accessnät):

- bredband via dedikerade trådlösa accessnät som använder radiolänk eller mobilnät
- bredband via geostationära satelliter
- bredband via befintliga mobilnät.

PTS har funnit att de dedikerade trådlösa accessnäten är den lösning som är mest lämpad att motsvara regeringens bredbandsmål och den som påminner mest om fiber när det gäller stabilitet och garanterad hastighet. Den har också förutsättningar att uppfylla de krav som EU ställer för att en lösning ska kunna vara aktuell för offentligt bredbandsstöd, vilket enligt utskottet också är viktigt att beakta i sammanhanget.

Vad gäller frågan om förbättrade möjligheter till digitalisering och Trafikverkets långa handläggningstider av ledningsärenden påpekade statsrådet Tomas Eneroth i ett skriftligt svar (2017/18:790) i februari 2018 att regeringen i Trafikverkets regleringsbrev för 2018 skärpt uppdraget att korta handläggningstiderna för ledningsärenden. Dessutom ska Trafikverket inom ramen för sitt uppdrag redovisa effekterna av sina insatser. Statsrådet redogjorde för några av de utmaningar myndigheten står inför men även för ett antal åtgärder som man har vidtagit för att korta handläggningstiderna. Exempelvis har Trafikverket sammanställt ett utbildningspaket för handläggare för att få en mer enhetlig nationell handläggning samt tagit fram en e-tjänst som underlättar för sökande att klassificera sina ärenden. Trafikverket utreder vidare möjligheterna att använda andra tekniska

lösningar, tillade statsrådet. Utöver personalförstärkningar genomför Trafikverket ytterligare ett antal åtgärder för att få ned handläggningstiderna. Det handlar om att regelbundet bjuda in branschen till dialog och utbildning kring ledningsansökningar och även arbete på väg. Satsningar görs även på utbildning via webinarium för att nå ut till ett stort antal ledningsägare, ombud och entreprenörer. Trafikverket har även tagit fram en broschyr på området, Ledningsarbete inom det statliga vägområdet – hur du ska förlägga ledningen och bevara vägens skick. Utskottet välkomnar de vidtagna åtgärderna.

Utskottet vill i sammanhanget också peka på att Trafikverket i maj 2018 fick ett uppdrag av regeringen att utreda användningen av alternativa anläggningstekniker m.m. i syfte att främja utbyggnad av bredband på landsbygden. Det handlar bl.a. om att ta fram en modell för hur bredband kan anläggas inom statliga vägars vägområde, detta mot bakgrund av de tekniska utmaningar som finns när fiber ska grävas ned i anslutning till vissa typer av vägar utan att fiberdragningen inverkar negativt på vägarnas hållfasthet. Uppdraget slutredovisades i december 2018. Rapporten innehåller en handlingsplan med åtgärder och aktiviteter för att kontinuerligt förbättra möjligheterna att kombinera en fortsatt fiberförläggning i vägområdet med en effektiv förvaltning av vägkapitalet.

Vad gäller den fortsatta fiberutbyggnaden i landet och möjligheten att utnyttja kanalisering som är lämplig för ändamålet påminner utskottet om att riksdagen den 25 maj 2016 beslutade om lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät, den s.k. utbyggnadslagen. Utskottet behandlade regeringens proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät i betänkandet 2015/16:TU19. Utbyggnadslagen syftar till att sänka kostnaderna för utbyggnaden av både fasta och trådlösa bredbandsnät genom samordning eller möjlighet att få tillträde till någon annans infrastruktur. Det gäller särskilt i de områden där det inte är lönsamt att bygga ut. Enligt PTS bedömning har utbyggnaden av höghastighetsbredband fungerat väl i Sverige. Men om en aktör inte får tillträde till infrastruktur och den infrastrukturen inte omfattas av myndighetens reglering kan aktörer som vägrar att samordna sin utbyggnad med andra tvingas till det genom den nya lagen, vilket PTS anser är av särskild betydelse på landsbygden, en bedömning som utskottet delar.

Mobiltäckning

PTS Mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2017 (PTS-ER-2018:7) visar att utbyggnaden av mobilt bredband och mobiltelefoni fortsätter men med något lägre intensitet jämfört med tidigare år. Det var framför allt 4G-näten som fortsatte att expandera mellan 2016 och 2017 med ca 1 000 nya sändaretableringar, konstaterar utskottet. Mobilnät som medger 10 Mbit/s har företrädesvis byggts ut i norra delen av landet och täckte i oktober 2017 ca 77 procent av landets yta. Detta motsvarar en ökning med ca 8 procentenheter under året. Mobilnät med hög kapacitet, 30 Mbit/s, har huvudsakligen byggts

ut i den södra delen av landet och täckte i oktober 2017 ca 11 procent av Sveriges yta. Detta innebär en ökning med drygt 5 procentenheter under året. När även yttäckningen från 450 MHz-bandet inkluderas i analysen visar kartläggningen att mobilnät som medger 10 Mbit/s täckte 84 procent av Sveriges yta i oktober 2017. Detta är en ökning på ca 5 procentenheter sedan 2016; utskottet välkomnar detta. Yttäckningen för mobiltelefoni (taltjänster) ökade också mellan 2016 och 2017. Täckningen uppgick i oktober 2017 till drygt 87 procent av Sveriges yta, vilket var en ökning med drygt 2 procentenheter sedan 2016. I många län nådde yttäckningen för mobiltelefoni nära 100 procent av länets yta. En bidragande orsak till den förbättrade täckningen för såväl tal- som datatjänster under 2017 är att Tele 2 och Telenor hade bytt modell för sina täckningsberäkningar. Den nya modellen ger enligt operatörerna en mer verklighetsnära bild av täckningen och används både för redovisningen till PTS och för operatörernas egna täckningskartor på webben. Den nya modellen använder sig bl.a. av högre upplösning på terrängdata och har mer avancerade beräkningsmetoder, t.ex. för frisiktsberäkningar, vilket överlag bidrar till att den täckning som redovisas för 2017 var större än tidigare.

Utskottet vill påminna om att flera frekvensband utnyttjas för tillgång till telefoni och bredband via mobilnäten. Vid tilldelningen av 450 MHz-bandet, 800 MHz-bandet och 900 MHz-bandet ställde PTS täckningskrav, vilket bidrog till en bättre yttäckning utanför tätorter. I december 2018 tilldelade PTS ett antal tillstånd för utbyggnad av mobilt bredband och telefoni i 700 MHz-bandet. Ett av tillstånden har förenats med täckningskrav som innebär att 300 miljoner kronor ska användas för att bygga ut täckningen för tal- och datatjänster (minst 10 Mbit/s) på platser där användare normalt befinner sig och där sådan täckning saknas. Utskottet välkomnar detta och noterar att minst hälften av täckningskravsbeloppet ska användas för utbyggnad i Jämtlands, Dalarnas, Västerbottens, Norrbottens, Västernorrlands, Gävleborgs och Värmlands län där andelen ytor utan täckning eller med bristfällig sådan är störst.

Eftersom radiospektrum utgör en begränsad resurs ligger det på PTS ansvar att förvalta och tillgängliggöra spektrumutrymme i etern på ett sådant sätt att samhällsnyttan maximeras över tid. Behovet av planering för att tillgodose allas behov av radiospektrum i samhället ökar och det är viktigt att resurserna nyttjas så effektivt som möjligt. Genom styrning av och tydlighet kring förvaltning, förädling, tilldelning och tillsyn av resurserna verkar PTS för att över tid maximera samhällsnyttan. För att uppnå detta i fråga om radiospektrum är möjligheten till delad användning och så få begränsande villkor som möjligt viktiga principer för myndighetens tillståndsgivning, något som utskottet ser positivt på.

Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma att Utredningen om radiospektrumanvändning i framtiden i december 2018 överlämnade sitt betänkande Frekvenser i samhällets tjänst (SOU 2018:92) till regeringen. Utredningen lämnar flera förslag som syftar till att samhällets behov av

tillgång till spektrum ska kunna mötas så effektivt som möjligt i dag och i framtiden. Utredningen lämnar vidare förslag som syftar till att stärka nationella säkerhetsintressen när det gäller tillståndsgivning av radiosändar-tillstånd. Utredningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I skrivelse 2017/18:47 påpekar regeringen att det finns platser där det är särskilt viktigt med mobilitet men där täckningen i dag är bristfällig. Det gäller exempelvis i delar av lands- och glesbygden där människor bor och vistas och där vissa näringar är lokaliserade. Samhällets aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar är också viktiga användare av radiofrekvenser i dessa områden. Utskottet konstaterar att operatörernas utbyggnad av 4G och 5G, liksom existerande och kommande täckningskrav i stora frekvensband, leder till en kontinuerligt förbättrad mobiltäckning. Utskottet betonar också i sammanhanget att aktiv radiofrekvensförvaltning är av största vikt för att det ska vara möjligt att använda stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig. Likaså är PTS arbete med täckningsvillkor för vissa frekvenstillstånd betydelsefullt för att kunna möta den ökade efterfrågan på trådlös bredbandsanslutning. Detsamma gäller arbetet med att analysera vilka områden som kan betraktas som normala uppehållsorter.

Mot bakgrund av motionsförslagen om samutnyttjande av mobilmaster vill utskottet avslutningsvis uppmärksamma att PTS i en rapport (PTS-ER-2015:24) som överlämnades till regeringen 2015 gör bedömningen att operatörernas pågående och förväntade utbyggnad av 4G parad med täckningskrav kunde förbättra mobiltäckningen på motsvarande sätt som samhällsmaster.

Sammanfattande bedömning

Utskottet bedömer sammanfattningsvis att tillgången till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Utskottet välkomnar de många initiativ som har vidtagits för att främja bredbandsutbyggnaden och mobiltäckningen i hela landet och ser mycket positivt på den fortsatta höga ambitionsnivå på området som regeringen ger uttryck för.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser utskottet att syftet med här behandlade motionsyrkanden om att förbättra tillgången till elektroniska kommunikationer är väl tillgodosett och avstyrker således motionerna 2018/19:155 (SD) yrkande 5, 2018/19:577 (SD), 2018/19:774 (M), 2018/19:974 (M), 2018/19:1294 (S), 2018/19:1297 (S), 2018/19:1299 (S), 2018/19:1537 (M), 2018/19:1596 (S), 2018/19:2043 (L) yrkande 8, 2018/19:2058 (L) yrkande 8 i denna del, 2018/19:2194 (S), 2018/19:2210 (S), 2018/19:2446 (C) yrkande 21, 2018/19:2535 (C) yrkandena 1 och 2, 2018/19:2694 (C) yrkande 7, 2018/19:2734 (KD) yrkande 76, 2018/19:2735 (KD) yrkande 16, 2018/19:2782 (SD) yrkande 7, 2018/19:2900 (M) yrkandena 32 och 35, 2018/19:2901 (M) yrkandena 51 och 55 samt 2018/19:2968 (SD) yrkande 56.

Fördelning och handläggning av bredbandsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om handläggningen och fördelningen av bredbandsstöd. Utskottet betonar att den nuvarande stödmodellen har genererat en mycket god utbyggnad av bredband och pekar bl.a. på PTS förslag till ett nytt statligt bredbandsstöd i framtiden som för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 9 (C).

Motionerna

I motion 2018/19:1301 uppmärksammar Johan Löfstrand m.fl. (S) frågan om en fungerande bredbandsuppkoppling i glesbygden. Motionärerna anför att kostnaden per hushåll för att få fiber trots de många positiva åtgärder som vidtagits på området är oerhört stor i de glesbefolkade delarna av landet. De bidrag som går att söka täcker inte kostnaderna och kommunerna får inte heller skjuta till kapital för fiberdragning. Motionärerna framhåller att dagens regelverk för med sig många problem. Motionärerna pekar på att det finns pengar som kommunerna kan söka för utbyggnaden av bredband men påtalar samtidigt bl.a. att mindre kommuner ofta inte har de resurser som krävs för att hantera den administrativa börda som en ansökan innebär. Mot denna bakgrund vill motionärerna att man ska säkerställa att de resurser som satsas på utbyggnad av bredband även kommer de mindre kommunerna och landsbygden till del.

I kommittémotion 2018/19:2425 påpekar Kristina Yngwe m.fl. (C) att bredbandsstödet är ett viktigt verktyg för att säkerställa att människor runt om i landet ska få ta del av det digitala samhället. Många av de hushåll som i dag saknar fiberanslutning återfinns emellertid i områden där det inte är kommersiellt attraktivt att bygga ut fibernätet. Motionärerna anser därför i yrkande 4 att man bör säkerställa att det bredbandsstöd som finns i första hand går till hushåll och fastigheter i just dessa områden. Motionärerna uppmärksammar även de svårigheter många byalag och samfällighetsföreningar runt om i landet har stött på i samband med handläggningen av bredbandsstödet. I yrkande 5 finner de det därför angeläget att kartlägga ansökningsprocessen för att effektivisera handläggningen av bredbandsstöden så att pengarna enklare kommer de sökande till handa utan byråkratiskt krångel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner inledningsvis om att de nuvarande statliga bredbandsstöden erbjuds dels inom ramen för regionalfondsprogrammen till ortsammanbindande nät i de nordligaste regionerna, dels genom landsbygdsprogrammet

till accessnät på landsbygden. Statens jordbruksverk har i uppdrag att tillhandahålla riktlinjer och rutinbeskrivningar för stöd till bredband i enlighet med gällande regelverk för landsbygdsprogrammet, och länsstyrelserna har i sin tur till uppgift att tillämpa dessa. Tillväxtverket är den myndighet som administrerar det stöd som utbetalas genom regionalfondsprogrammen.

Regeringen framhåller i sin skrivelse (skr. 2017/18:54) med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport om de bredbandspolitiska målen (RiR 2017:13) att efterfrågan på de båda bredbandsstöden har varit mycket hög. Utskottet noterar med tillfredsställelse att den nuvarande stödmodellen har genererat en mycket god utbyggnad enligt regeringens bedömning.

Regeringen understryker vidare i skrivelsen att det är viktigt att offentliga medel till bredbandsutbyggnad används på ett effektivt sätt. Regeringen hänvisar i sammanhanget till att det finns verktyg på plats för att säkerställa att det statliga stödet går till områden där kommersiell utbyggnad varken förekommer eller planeras, t.ex. de marknadsanalyser som Statens jordbruksverk ska göra och de offentliga samråd som länsstyrelserna genomför. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill även uppmärksamma att det framgår av PTS regleringsbrev för 2019 att PTS ska agera expertmyndighet och verka för ett samordnat agerande i frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad inom områden som PTS som sektorsmyndighet har ansvar för. Detta innebär att myndigheten i denna roll ska bistå Statens jordbruksverk, Tillväxtverket och andra offentliga aktörer vid framtagande av t.ex. regelverk, riktlinjer och rutiner samt uppföljning. Utskottet ser positivt på detta.

Utskottet noterar också att PTS i sin sammanställning av länens rapportering om utvecklingen inom it-infrastrukturområdet från februari 2018 konstaterar att länsstyrelserna i sitt arbete mot det riksdagsbundna målet om bredband i världsklass har fokuserat på stödhandläggning samt kontakt med och information till parter som beviljats stöd.

Som redovisas i föregående avsnitt fick PTS i uppdrag av regeringen i juni 2017 att lämna förslag på hur det statliga bredbandsstödet lämpligast kan utformas i framtiden. Några av de förslag som PTS redovisade i slutet av 2017 handlade om ett renodlat statligt stöd som ska förenkla för aktörerna på bredbandsmarknaden och att det ska vara möjligt att påverka hur stödmedel fördelas på regional nivå. PTS förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Med hänvisning till vad som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1301 (S) och 2018/19:2425 (C) yrkandena 4 och 5.

Utnyttjande av statlig digital infrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att tillgängliggöra statlig digital infrastruktur. Utskottet hänvisar till de åtgärder som har vidtagits för att tillgängliggöra den infrastruktur som vissa statliga aktörer förfogar över.

Jämför reservation 10 (M).

Motionerna

Jessica Rosencrantz m.fl. (M) efterfrågar i kommittémotionerna 2018/19:2900 yrkande 34 och 2018/19:2901 yrkande 57 att de olika fibernäten i statlig ägo tillgängliggörs för marknaden med beaktande av nationella säkerhetsintressen. Motionärerna pekar på att Trafikverket, Svenska kraftnät och ytterligare några statliga aktörer förfogar över landsomfattande fibernätverk som i huvudsak utnyttjas för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, vilket innebär att redan befintlig infrastruktur skulle kunna bidra till att uppnå målet om tillgång till bredband anser motionärerna. Dessutom skulle ett mer driftsäkert nätverk skapas om dessa fibernät kopplades samman.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att Utredningen om effektivare användning av statens bredbandsinfrastruktur i betänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:1) framhåller att en rad statliga aktörer som är verksamma på den nationella kommunikationsmarknaden disponerar över ett unikt och omfattande kanalisationsutrymme som sträcker sig över långa avstånd längs med järnvägar, kraftledningar och det nationella vägnätet. Vidare framhålls att denna resurs har bidragit till utvecklingen på marknaden eftersom nya aktörer under de senaste 20 åren har fått tillgång till infrastruktur på nya platser som ett alternativ till den som det tidigare Televerket, numera Telia, förfogat över. I betänkandet lämnas ett antal förslag om hur statens bredbandsinfrastruktur kan samordnas samt om hur utbudet av statligt ägd fiber och kanalisation kan ökas och tillgängliggöras för bredbandsbyggare.

Utredningens förslag har beretts inom Regeringskansliet och utifrån förslagen har regeringen i den nationella planen för transportinfrastruktur 2018–2029 beslutat om hanteringen av Trafikverkets s.k. optoanläggning. I budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) meddelar regeringen att Trafikverket under planperioden kommer att inleda reinvesteringar i och utökningar av den befintliga optoanläggningen längs järnvägen samt längs delar av det statliga vägnätet.

Den överkapacitet som uppstår kan Trafikverket komma att erbjuda andra aktörer. De anpassningar som görs bör genomföras så att det underlättar sammankoppling med annan optofiberinfrastruktur samtidigt som Trafikverkets rådighet över den egna optofiberinfrastrukturen säkerställs och behoven för det civila försvaret och totalförsvaret värnas. Utskottet är positivt till detta och noterar också i sammanhanget att Trafikverket i oktober 2018 meddelade att myndigheten i sitt regleringsbrev fått nya instruktioner av regeringen för försäljning av nätkapacitet. I fortsättningen ska Trafikverket bara tillhandahålla tjänster i fibernätet där ingen annan leverantör finns tillgänglig, erfar utskottet.

Utskottet vill också peka på att det av regleringsbrevet för Affärsverket svenska kraftnät framgår att verket på affärsmässiga grunder ska verka för att tele- och kommunikationsnätet görs tillgängligt för aktörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationer på konkurrensneutrala och skäliga villkor. Vidare ska Affärsverket svenska kraftnät i sin verksamhet samråda med Post- och telestyrelsen (PTS) och samverka med aktörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationer vad gäller anläggning av tele- och kommunikationsnät.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet de åtgärder som har vidtagits för att tillgängliggöra den infrastruktur som både Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät förfogar över. Möjligheten att utnyttja dessa resurser förstärker kapaciteten i det grundläggande stamnätet för fiberinfrastruktur i Sverige, och gör den dessutom mindre sårbar. Utskottet ser också med gillande på det samarbete som etablerats mellan berörda parter för att förbättra tillgängligheten till fiberinfrastrukturen samtidigt som det är viktigt att Trafikverkets och Affärsverket svenska kraftnäts egna kommunikationsbehov beaktas i sammanhanget. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:2900 (M) yrkande 34 och 2018/19:2901 (M) yrkande 57.

Satsningar på 5G

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om satsningar på 5G. Utskottet framhåller regeringens höga ambitionsnivå på området och att PTS arbetar med att främja utvecklingen av 5G-tekniken i Sverige. Utskottet noterar också den pådrivande roll som Sverige har i det internationella samarbetet vad gäller 5G, inte minst inom ramen för EU:s arbete på området.

Jämför reservation 11 (M, C, KD, L) och 12 (SD).

Bakgrund

5G är den femte generationen av mobilnät och är en vidareutveckling av befintlig teknik. 5G förväntas möjliggöra mobilnät med betydligt större

dataöverföringshastigheter och kortare svarstider samt hög kapacitet. Tekniken är ännu inte färdigutvecklad, och arbete med specifikationer och standarder pågår. 5G beräknas kunna tas i bruk ca 2020. EU-kommissionens plan för 5G innebär bl.a. att en större stad i varje medlemsstat ska vara redo för 5G före utgången av 2020. Senast 2025 ska alla stadsområden och viktiga marktransportleder i EU ha oavbruten 5G-täckning. Enligt regeringens digitaliseringsstrategi ska Sverige agera förebild i arbetet med 5G, och målet för Post- och telestyrelsens 5G-spektrumplan för Sverige är att lyfta fram Sverige som en av de ledande 5G-nationerna i Europa.

Motionerna

Per-Arne Håkansson (S) belyser i motion 2018/19:1295 de möjligheter för samhället som 5G-tekniken erbjuder, inte minst i fråga om digitala tjänster inom vård- och omsorgssektorn. Viktigt i sammanhanget är att Sverige använder en och samma plattform för olika tillämpningar i samhället eftersom det skulle underlätta för inblandade aktörer. Motionären vill därför att man ska se över möjligheterna att med hjälp av ett samordnat 5G-nät stärka välfärdstjänster i hela landet och även öppna för ett nordiskt samarbete på området.

Kristina Axén Olin m.fl. (M) framhåller i motion 2018/19:2575 yrkande 6 – och i likalydande ordalag Maria Stockhaus m.fl. (M) i motion 2018/19:2576 yrkande 6 – att digitaliseringen och en ökande användning av artificiell intelligens (AI) innebär stora möjligheter för Stockholmsregionen. Nya tjänster och innovationer på området kan skapa jobb och tillväxt i regionen. Motionärerna pekar samtidigt på att digitaliseringen kräver att den förda politiken skapar rätt förutsättningar för nya jobb och ett samhälle som låter sig anpassas till utvecklingen. Stockholms företagsklimat måste på allvar förbättras anser motionärerna, och de vill därför att man ska verka för en gemensam europeisk infrastruktur för 5G och målet om en fullvärdig digital inre marknad där Stockholm ska vara först i Sverige med tekniken.

I kommittémotion 2018/19:2782 behandlar Jimmy Ståhl m.fl. (SD) digitaliseringen och möjligheten till en stabil internetuppkoppling, vilket är en viktig förutsättning för att man ska kunna bo och verka i hela landet. Den nya 5G-tekniken är i sammanhanget betydelsefull och motionärerna vill därför i yrkande 5 att regeringen låter utreda det kommande 5G-nätets möjligheter till god täckning i landet.

I kommittémotion 2018/19:2900 framhåller Jessica Rosencrantz m.fl. (M) att utbyggnaden av 5G-tekniken kommer att vara avgörande för att möta behovet av högre överföringshastigheter, större datamängder och bättre kvalitet för mobila enheter. Det är också en förutsättning för sakernas internet (eng. internet of things, IoT) där allt fler enheter och produkter komma att kräva uppkoppling tillägger motionärerna. Arbetet med frekvensharmonisering inom EU är direkt avgörande för utvecklingen av 5G eftersom en frekvenstilldelning som inte är harmoniserad med övriga Europa i praktiken

är värdelös. Mot denna bakgrund vill motionärerna i yrkande 30 att Sverige ska driva på för en harmonisering av frekvenstilldelningen och auktionsförfaranden i EU och arbeta för att redan identifierade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå senast i början av 2020. Motionärerna ser i sammanhanget med viss oro på den sänkta ambitionsnivån inom EU:s institutioner i fråga om tidpunkten för när förslag om teknisk harmonisering bör presenteras, något som riskerar att fördröja arbetet med införandet av 5G-tekniken i Europa. Motionärerna vill därför i yrkande 31 att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet en fullvärdig digital inre marknad. Motionärerna framför motsvarande önskemål i kommittémotion 2018/19:2901 yrkandena 53 och 54.

Utskottets ställningstagande

Utskottet hänvisar inledningsvis till den nationella digitaliseringsstrategin som lyfter fram de möjligheter som 5G-tekniken skapar för nya typer av tillämpningar och affärsmodeller inom områden som exempelvis transport, hälsa, energi och media. 5G kommer dessutom att kunna underlätta användningen av olika typer av industriella tillämpningar över de mobila nätverken och sakernas internet (eng. internet of things, IoT) genom att tillhandahålla kostnadseffektiva och innovativa tillämpningar. I digitaliseringsstrategin anger regeringen att en tydlig plan ska utarbetas för att möjliggöra 5G i Sverige. Utskottet välkomnar detta. Utskottet vill också uppmärksamma att även EU-kommissionen har betonat vikten av att underlätta utvecklingen av 5G inom EU. Utskottet noterar i sammanhanget med tillfredsställelse att regeringen tydligt anger att Sverige ska agera förebild i arbetet. Enligt digitaliseringsstrategin är en aktiv och målinriktad förvaltning av radiospektrum, som också tar hänsyn till vitala samhällsverksamheters behov, avgörande för utvecklingen av 5G. Utskottet delar denna uppfattning.

En av PTS uppgifter är att främja 5G-utvecklingen, och myndigheten deltar därför aktivt i arbetet på internationell nivå samtidigt som myndigheten tydliggör möjligheterna för 5G-utveckling i Sverige. Myndigheten driver sedan våren 2016 ett 5G-forum där svenska 5G-intressenter möts och delar erfarenheter och kunskap. Syftet med forumet är att diskutera övergripande och strategiska frågor relaterade till utvecklingen av 5G, inte minst vad gäller spektrumanvändning och standardisering, vilket är viktigt för myndighetens fortsatta arbete på området. 5G-forum hålls ett par gånger per år, och upp till 40 externa intressenter har deltagit, enligt vad utskottet har erfarit.

PTS har tagit fram en spektrumplan för 5G-tester, och sedan 2017 är det möjligt att ansöka om testtillstånd. Sådana tester förutsätter tillgång till breda frekvensområden i band med olika radioegenskaper. För att möta detta behov har PTS tillgängliggjort 100 till 200 MHz i 3,4–3,6 GHz-bandet och upp till 1 000 MHz i 26,5–27,5 GHz, i den övre delen av 26 GHz-bandet. Längre fram avser myndigheten att tilldela de aktuella frekvenserna för mer långsiktig

användning för att möjliggöra storskalig kommersiell utbyggnad av 5G. PTS bedömer att frekvenserna blir tillgängliga för dessa ändamål från 2020.

Förutsättningarna för utbyggnaden av nästa generations mobila bredbands-tjänster diskuteras givetvis inom EU. Vid rådet för transport, telekommunikation och energis möte i december 2017 informerade EU:s dåvarande ordförandeskap om en färdplan för 5G. Syftet är att medlemsstaterna ska vara eniga om avsikten att göra lämpliga frekvensband tillgängliga för 5G-användning inom rimlig tid.

Spektrumtillgänglighet är avgörande för 5G-teknikens utveckling både i Sverige och i övriga Europa. För 5G krävs ett nytt spektrum i höga band för att de förväntade datahastigheterna ska kunna levereras. För att 5G-tjänsterna ska kunna fungera globalt har ITU (Internationella teleunionen) och CEPT (en europeisk samarbetsorganisation för post- och telekomfrågor) påbörjat processen med att identifiera och harmonisera frekvenser för 5G. Det europeiska internationella arbetet har satt grundläggande ramar för initial utveckling och utbyggnad av 5G, bl.a. genom EU-kommissionens handlingsplan för 5G och i den Europeiska policygruppen för radiospektrumfrågors (Radio Spectrum Policy Group, RSPG) yttrande till kommissionen med anledning den strategiska handlingsplanen för 5G i Europa i vilken både tidslinjer och frekvensband (700 MHz; 3,4–3,8 och 26 GHz) pekas ut.

Utskottets förhoppning är att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G ska vara på plats så snart som möjligt, och mot denna bakgrund är det därför viktigt att redan utpekade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå genom nationella auktionsförfaranden.

Utskottet vill också i sammanhanget särskilt uppmärksamma att Sverige tillsammans med övriga nordiska länder har skrivit under en avsiktsförklaring med innebörden att Norden ska vara den första sammanlänkade 5G-regionen i världen. Man ska också identifiera områden där det nordiska samarbetet behöver intensifieras. Avsiktsförklaringen presenterades under det nordiska statsministermötet i Örnköldsvik den 22 och 23 maj 2018. Från regeringens sida framhåller man att utvecklingen av 5G är på frammarsch och att den nordiska regionen ska ligga i framkant i en utveckling som bidrar till jobb och välfärd i de nordiska länderna. Av dokumentet framgår att man ska

- uppmuntra utvecklingen av nya testanläggningar, inklusive testbäddar
- säkerställa teknisk koordination av 5G-frekvensband inom regionen
- undanröja hinder för expansion av 5G-nätverk, i synnerhet för utbyggnad av basstationer och antenner
- uppmuntra och övervaka utvecklingen av 5G inom några särskilt utpekade områden.

Det blir de nordiska digitaliseringsministrarnas ansvar att föra arbetet vidare.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att ambitionsnivån i Sverige är hög vad gäller utbyggnaden av 5G och att digitaliseringsstrategin är vägledande i det fortsatta arbetet. Utskottet vill också lyfta fram det omfattande arbete som PTS gör för att underlätta för 5G-tekniken, inte minst

när det gäller testverksamhet och att göra lämpligt spektrumutrymme tillgängligt. Utskottet noterar också med tillfredsställelse den pådrivande roll som Sverige har i det internationella samarbetet på området. Utskottet ser därför med tillförsikt på utvecklingen i fråga om 5G-tekniken och avstyrker därmed motionerna 2018/19:1295 (S), 2018/19:2575 (M) yrkande 6, 2018/19:2576 (M) yrkande 6, 2018/19:2782 (SD) yrkande 5, 2018/19:2900 (M) yrkandena 30 och 31 samt 2018/19:2901 (M) yrkandena 53 och 54.

Om 700 MHz-bandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgängliggörandet av 700 MHz-bandet. Utskottet hänvisar till att en auktion av stora delar av detta spektrum har genomförts och att frekvenserna nu kan användas för att skapa bättre täckning och kapacitet för mobilt bredband.

Jämför reservation 13 (C, KD).

Motionerna

Anders Åkesson m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2018/19:2427 att i avvaktan på att fibernätet byggs ut kan trådlös infrastruktur vara en kostnadseffektiv lösning för att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen i de mer glesbefolkade områdena. En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni och bredband är enligt motionärerna en förutsättning för att människor ska kunna bo kvar i Landsbygdssverige och driva företag eller ta del av olika sociala aktiviteter. Motionärernas uppfattning är att ett kommersiellt tillgängliggörande av 700 MHz-bandet är en viktig del för att erbjuda bättre bredbandstäckning i hela landet. För att förbättra mobiltäckningen i de områden där den i dag är bristfällig anser motionärerna i yrkande 26 att 700 MHz-bandet snarast bör auktioneras ut samtidigt som blåljusmyndigheternas funktion och tillgång till bandbredd måste tillgodoses.

Magnus Jacobsson m.fl. (KD) påtalar i kommittémotion 2018/19:2734 att en pålitlig och snabb internetuppkoppling nuförtiden är en förutsättning för att kunna driva näringsverksamhet men även för att klara av vardagslivet i övrigt. Fortfarande saknar stora delar av landet tillgång till bredband, och utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan regionerna. För att i ett kortare perspektiv kraftigt öka tillgången till bredband med hög överföringskapacitet behöver frekvensutrymmet för mobila lösningar utökas. Motionärerna vill därför i yrkande 75 att det s.k. 700 MHz-bandet med fullgod bredbandstäckning så snart som möjligt auktioneras ut för att användas för elektroniska kommunikationer även i de mer glesbefolkade områdena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att Post- och telestyrelsen (PTS) i december 2018 genomförde en auktion av stora delar av spektrumet i 700 MHz-bandet. Auktionen omfattade sju tillstånd för användning av radiosändare i 700 MHz-bandet. Totalt omfattades 60 MHz, fördelat på två tillstånd på vardera 10 MHz (2×5 MHz) och ett tillstånd på 20 MHz (2×10 MHz) i den del av frekvensbandet som erbjuder både upp- och nedlänk samt fyra tillstånd på vardera 5 MHz i nedlänksdelen. I det tilldelningsbeslut som PTS fattade efter auktionen fick Telia Sverige AB och Net 4 Mobility HB tillstånden.

Myndigheten framhåller att 700 MHz-bandet är lämpligt för att uppnå god yttäckning och för att förstärka de mobila bredbandsnäten och ge mer kapacitet och högre överföringshastigheter. Tillstånden är teknik- och tjänsteneutrala, vilket gör att tillståndshavare kan välja vilken teknik och vilka tjänster som ska användas i bandet. Ett av tillstånden är förenat med ett täckningskrav som ska bidra till bättre täckning för tal- och datatjänster (minst 10 Mbit/s) där konsumenter befinner sig. Telia, som vann tillståndet med täckningskrav, ska använda 300 miljoner kronor för att bygga ut täckningen i områden som PTS pekat ut. Utskottet ser positivt på detta.

Utskottet kan konstatera att vissa delar av 700 MHz-bandet undantogs från den auktion som genomfördes av PTS i december 2018. Det är viktigt att regeringen återkommer kring vad man nu avser att göra med de delar av 700 MHz-bandet som undantagits. Utskottet noterar också i sammanhanget att PTS kommer att analysera den framtida användningen av de delar av 700 MHz-bandet som ingick i auktionen för nedlänksdelen men som inte såldes.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet med tillfredsställelse att auktionen av stora delar av spektrumet i 700 MHz-bandet nu har genomförts och välkomnar att frekvenserna nu kan användas för att skapa bättre täckning och kapacitet för mobilt bredband, inte minst i glesbygden. Utskottet anser att de motionsyrkanden som har behandlats här därmed har tillgodosetts. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:2427 (C) yrkande 26 och 2018/19:2734 (KD) yrkande 75.

Avvecklingen av kopparnätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avvecklingen av kopparnätet. Utskottet pekar på de informationsinsatser som görs av berörda parter och på PTS uppföljningsarbete när det gäller olika tekniska ersättningslösningar.

Jämför reservation 14 (SD, C, L).

Bakgrund

Telia påbörjade 2010 ett långsiktigt arbete med att i olika delar av landet ersätta den traditionella fasta telefonin via kopparnätet med modernare trådlös teknik eller fiber, en process som föranleddes av den tekniska utvecklingen liksom ökade kostnader för underhåll av den gamla infrastrukturen. Från och med 2016 och framåt genomförs löpande systematiska förändringar i Telias kopparnät som på sikt ska avvecklas för att övergå till fiber och mobilt bredband, en omställning som Telia benämner Framtidens nät.

Övergången från det kopparbaserade telefonnätet till andra lösningar berör ca 10 000 kunder halvårsvis.

Motionerna

Mot bakgrund av regeringens nya bredbandsstrategi uppmärksammar Betty Malmberg (M) i motion 2018/19:413 situationen för de hushåll som fortfarande har telefoni och uppkoppling genom ADSL-teknik. Det faktum att Skanova monterar ned det gamla kopparnätverket medför enligt motionären att allt fler hushåll blir utan ADSL och därmed tillgång till bredband. Motionären ser med oro på utvecklingen och hänvisar till de klagomål som inkommit till PTS som rör omställningen till en ny och framtidssäkrad infrastruktur. Motionären understryker därför vikten av att kopparnätet i regel finns kvar till dess att likvärdigt bredband och telefoni kan erbjudas i området.

I kommittémotion 2018/19:2427 påminner Anders Åkesson m.fl. (C) om att nedmonteringen av Telias kopparnät fortsätter, vilket får konsekvenser för telefoni och bredbandstjänster i landet. Åtgärden slår hårdast mot landsbygden där alternativen till en fast förbindelse, t.ex. ett fibernät eller mobilt nät med hög överföringshastighet, inte är tillgängliga. För att förhindra att människor lämnas utan fungerande kommunikationer anser motionärerna i yrkande 32 att den aktör som i dag ansvarar för kopparnätet inte ska få avveckla det innan en fullgod ersättning för telefoni och bredbandstjänster till en rimlig kostnad finns på plats.

I kommittémotion 2018/19:2782 redogör Jimmy Ståhl m.fl. (SD) för det pågående arbetet med att avveckla det traditionella telefonnätet till förmån för fiberlösningar eller mobil teknik. Att klippa det fasta kopparnätet leder enligt

motionärerna emellertid alltför ofta till överbelastningar i både det fasta och det mobila nätet. Detta ökar naturligtvis frustrationen hos konsumenterna som betalat för en väl fungerande internetuppkoppling. För att förhindra att konsumenterna lämnas utan telefoni eller uppkoppling anser motionärerna i yrkande 6 att ansvariga aktörer inte ska tillåtas avbryta en fast förbindelse om det inte finns ett fullgott alternativ på plats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att möjligheten till en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät för telefoni eller grundläggande internetåtkomst omfattas av den s.k. samhällsomfattande tjänsten, vilket framgår av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Vad den samhällsomfattande tjänsten närmare innebär regleras i lagens kapitel 5. Utskottet understryker att anslutningsmöjligheten därmed är att betrakta som en rättighet som en operatör inte utan vidare kan avbryta. De operatörer som äger nätinфраstruktur får dock göra förändringar i dem så länge de följer avtalsvillkoren för abonnemanget.

PTS informerar på sin webbplats berörda konsumenter om att delar av det gamla, fasta telefnätet, som till stora delar ägs av Telia, kommer att ersättas med fiber eller mobil teknik. Det innebär att företaget i vissa områden exempelvis ersätter vanlig fast telefoni med lösningar via mobilnätet, och bredband via telejacket (ADSL) med fiber eller mobilt bredband. I vissa områden kan det också vara så att konsumenten behöver vända sig till en annan operatör än Telia för att få bredband eller telefoni eftersom Telias förändringar även påverkar operatörer som hyr in sig i företagets nät. Telia överlämnade redan i oktober 2015 ett dokument till PTS som beskriver arbetsprocessen. Utskottet noterar att även Telia informerar om de pågående förändringarna på sin webbplats.

I ett svar på en skriftlig fråga (2017/18:689) påpekade statsrådet Peter Eriksson att de allra flesta i de områden där Telia har avvecklat kopparnätet har haft möjlighet att få tillgång till telefoni och bredband via trådlösa lösningar, eller genom fiberuppkoppling där sådan finns. Ministern framhöll att om något fast hushåll eller företag trots allt skulle stå utan tillgång till telefoni eller bredband, exempelvis som en följd av kopparnätets nedläggning, kan man vända sig till PTS. Statsrådet tillade också att regeringen i regleringsbrevet för 2018 hade uppdragit åt PTS att undersöka tillgången till ersättningslösningar för telefoni och bredband för de hushåll och företag som berörs av kopparnätets nedläggning samt vilka informationsinsatser som genomförs. Uppdraget ska redovisas senast den 29 mars 2019.

Det råder stor osäkerhet om att det i första hand är marknaden som ska erbjuda telefoni och bredband till konsumenterna. Utskottet påminner dock om att det för ett fåtal hushåll kan uppstå en situation där marknaden inte räcker till. I vissa fall kan PTS därför gå in och säkra telefoni genom upphandling. Utskottet konstaterar att det handlar om undantagsfall och att det är mycket få

hushåll som inte kan få telefoni genom någon av de vanliga operatörerna. I dagsläget har PTS upphandlat telefoni till ett tiotal hushåll i landet.

Vid sidan av det fasta telefnätet erbjuder marknadsaktörerna i dag flera alternativa tekniska lösningar för bredband och telefoni. Dessa marknads-erbjudanden finns tillgängliga även i mer glest befolkade områden, vilket utskottet finner uppmuntrande. PTS understryker att man som konsument har ett eget ansvar att säkerställa sitt behov av bredband och telefoni. Man kan därför behöva kontakta flera leverantörer, och kanske också utvärdera olika lösningar. För de allra flesta finns minst tre leverantörer att välja bland enligt myndigheten.

Utskottet noterar avslutningsvis att PTS i sitt regleringsbrev för 2019 på nytt fått ett uppdrag att följa upp och redovisa tillgången till ersättningslösningar för telefoni och bredband för hushåll och företag som berörs av den pågående avvecklingen av koptarnätet samt vilka informationsinsatser som genomförs. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 27 mars 2020.

Utskottet är införstått med att det ibland är nödvändigt att byta ut gammal teknik mot nya lösningar men betonar i detta sammanhang vikten av att det görs på ett sätt som minimerar den olägenhet som kan drabba den enskilde. Utskottet ser därför positivt på de informationsinsatser som görs av berörda parter och på PTS uppföljningsarbete när det gäller olika ersättningslösningar. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:413 (M), 2018/19:2427 (C) yrkande 32 och 2018/19:2782 (SD) yrkande 6.

Vissa skyldigheter för mobiloperatörer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om mobiloperatörers skyldigheter att bistå i samband med brottsutredningar. Utskottet framhåller att frågan delvis redan är reglerad och i övrigt föremål för förhandling mellan berörda parter.

Jämför reservation 15 (SD).

Motionen

Eric Westroth (SD) yrkar i motion 2018/19:303 på att det i mobiloperatörernas sändnings- och frekvenstillstånd införs en skyldighet att samarbeta med rättsvårdande myndigheter i samband med brottsutredningar. Motionären anför som skäl att det i dag ofta är svårt för de rättsvårdande myndigheterna att få hjälp med tvångsmedel som exempelvis avlyssning av samtal och datatrafik vid misstanke om brott eller i samband med brottsutredningar. Motionären påpekar att det dessutom är förenat med mycket höga kostnader att få ut dessa uppgifter från mobiloperatörerna, vilket sammantaget kan medföra att informationen inte begärs ut även om den kan vara avgörande för

utredningsarbetet. En reglering av en sådan skyldighet inklusive ersättningsnivån är därför motiverad anser motionären.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis hänvisa till vad som framgår av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet. I lagen anges de befogenheter och begränsningar som gäller för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket på området. Telekomoperatörernas skyldigheter i fråga om att bereda de rättsvårdande myndigheterna tillgång till trafikuppgifter, hemlig övervakning eller avlyssning av elektronisk kommunikation samt tekniskt bistånd med sådan avlyssning fastställs i 6 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Det kan handla om uppgifter som gäller misstanke om brott som en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet behöver för brottsbekämpning.

Utskottet understryker att den nuvarande regleringen av lagring av uppgifter för brottsbekämpande ändamål också innehåller bestämmelser om ersättning för kostnader som uppkommer när sådana uppgifter lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet (6 kap. 16 e § LEK). Den nuvarande modellen för kostnadsfördelning mellan det allmänna och operatörerna innebär att operatörerna står för kostnaderna för anpassning, drift och underhåll. De brottsbekämpande myndigheterna å sin sida betalar en ersättning till operatörerna vid varje utlämnande av uppgifter. Denna ersättning ska vara kostnadsbaserad, och hur stor den är framgår av PTS föreskrifter. När det däremot gäller utlämnande av uppgifter som operatörerna har sparad för andra ändamål än det som de måste enligt regelverket finns inte någon motsvarande reglering av vilken ersättning som ska betalas. Ersättningsnivåerna avgörs därför i förhandlingar mellan de brottsbekämpande myndigheterna och de berörda operatörerna, vilket medfört att ersättningsnivåerna kan variera mellan olika operatörer.

Utskottet noterar i sammanhanget det svar som branschorganisationen It- och telekomföretagen gav i en intervju i Sveriges Radios Ekot i november 2018 med anledning av polisens kritik av mobiloperatörernas höga avgifter för telefonavlyssning och för att få ut historiska data som samtalslistor. Enligt branschorganisationen är medlemsföretagen villiga att bistå polisen, men eftersom det handlar om resurskrävande åtgärder måste mobiloperatörerna få kostnadstäckning för det arbete som krävs. It- och telekomföretagen underströk att operatörerna är bolag som bedriver verksamhet på en marknad där det råder hård konkurrens och att marknadsaktörer normalt tar betalt av myndigheter för sina tjänster, däribland polisen.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att frågan om den ersättning som rättsvårdande myndigheter ska betala för att få tillgång till vissa uppgifter från operatörerna endast är delvis reglerad och i övrigt föremål för förhandling

mellan berörda parter. Utskottet finner för närvarande inte anledning att ta något initiativ i frågan och avstyrker därför motion 2018/19:303 (SD).

Portabilitet för e-postadresser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att införa portabilitet för e-postadresser. Utskottet hänvisar till vad som gäller för skyddet av domännamn och till det faktum att det finns alternativ som inte är knutna till specifika tjänsteleverantörer.

Motionen

I motion 2018/19:2729 påminner Jonas Eriksson (MP) om att många i dagens samhälle är helt beroende av internet för att kommunicera. En ofta viktig förutsättning för att kunna utnyttja internetbaserade tjänster är att man har tillgång till ett e-postkonto. Det kan ibland vara svårt att veta vilka myndigheter, företag m.m. som har tillgång till den privata e-postadressen, och vid ett byte av internetleverantör riskerar den enskilde att missa meddelanden om avsändaren bara har tillgång till det tidigare e-postkontot. Om man av detta skäl väljer att avstå från att byta tjänsteleverantör kan det enligt motionären skapa inlåsnings effekter. Men hänvisning till de möjligheter som finns inom telefonin att behålla numret vid byte av operatör finner motionären det önskvärt att åtgärder vidtas för att göra det enklare för internetanvändare att byta tjänsteleverantör men samtidigt få behålla den ursprungliga e-postadressen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att till skillnad mot telefonnummer som tilldelas operatören av Post- och telestyrelsen (PTS) ur den nationella telefonnummerplanen, är det s.k. domännamnet i en e-postadress registrerat, och därmed skyddat, av den som ska tillhandahålla en e-posttjänst för sina användare, exempelvis en internetleverantör. Internetstiftelsen i Sverige (IIS) sköter registreringen av domännamn i Sverige och ansvarar för vissa toppdomäner som .se under PTS tillsyn. Utskottet vill i sammanhanget också poängtera att domännamnet är en viktig identitetsmarkör på nätet för exempelvis företag, organisationer, föreningar, klubbar eller privatpersoner.

Utskottet vill dock också uppmärksamma att det finns ett antal kostnadsfria webbaserade e-posttjänster med tillhörande e-postadress (exempelvis Outlook, Gmail och Yahoo) som den enskilde kan utnyttja oavsett vilken internetleverantör han eller hon har.

Mot bakgrund av det som anförts ovan finner utskottet ingen anledning att ta något initiativ med anledning av motionen. Utskottet avstyrker därför motion 2018/19:2729 (MP).

Postservice i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservice i hela landet. Utskottet anser att en välfungerande postservice är av central betydelse i samhället, inte minst i glesbygden, och att den samhällsomfattande posttjänsten ska värnas. Utskottet hänvisar främst till det arbete som bedrivs av PTS och andra berörda aktörer i frågan.

Jämför reservation 16 (SD), 17 (C, L) och 18 (KD).

Bakgrund

Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen (prop. 2014/15:1, utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Sedan den 1 januari 2013 ska alla postmarknader inom EU vara öppna för konkurrens enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/6/EG om ändring av direktiv 97/67/EG beträffande fullständigt genomförande av gemenskapens inre marknad för posttjänster (det tredje postdirektivet). Inget medlemsland får upprätthålla ett lagstadgat monopol på någon del av den nationella postmarknaden. Postnord Group AB (Postnord) är genom Post- och telestyrelsens (PTS) beslut om tillståndsvillkor utsedd att vara den postoperatör som tillhandahåller den s.k. samhällsomfattande posttjänsten, dvs. postservice till alla hushåll, företag och organisationer i hela Sverige. Den samhällsomfattande posttjänsten säkerställer vissa minimikrav vad gäller garanterad kvalitet och servicenivå. Det framgår av postlagen (2010:1045) att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer är skäl för undantag. Vidare anges att expeditions- och inlämningsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas. Med expeditions- och inlämningsställena avses i praktiken postombud och företagscenter.

Det är PTS som ansvar för uppgifterna i 3 kap. 5 § postlagen som innebär att fortlöpande följa utvecklingen på postområdet samt bevaka att posttjänsterna svarar mot samhällets behov och att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare. Uppgiften att bevaka att posttjänsterna svarar mot samhällets behov omfattar samtliga posttjänster, inte bara den samhällsomfattande posttjänsten.

I syfte att skapa en reglering som kan bidra till en moderniserad och välfungerande posttjänst beslutade regeringen och riksdagen under 2017 om ändringar i såväl postförordningen (2010:1049) som i postlagen. Från och med den 1 januari 2018 är statens krav att brev ska levereras inom två dagar (tvådagarsbefordran) i stället för som tidigare inom en dag (övernattbefordran). Ett av huvudskälen till att tvådagarsbefordran infördes var att möjliggöra för Postnord att minska såväl kostnader som miljöpåverkan genom att framför allt minska behovet av flygtransporter. Den 1 april 2018 trädde nya regler i postlagen i kraft som ger PTS möjlighet att meddela på vilket sätt postförsändelser ska delas ut och även att samla in uppgifter från företag som tillhandahåller posttjänster om deras ekonomi och verksamhet.

Motionerna

I partimotion 2018/19:2058 påminner Jan Björklund m.fl. (L) att god tillgång till posttjänster alltså är av betydelse för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Även om företag är internetbaserade måste de använda posttjänster för att leverera och frakta varor. Motionärerna efterlyser därför i yrkande 8 i denna del att man värnar en väl fungerande posttjänst i Sverige.

Saila Quicklund (M) uppmärksammar i motion 2018/19:2166 postutdelningen i glesbygden. Motionären pekar på att de stora förändringar som Postnords utdelningsorganisation genomgår sedan flera år har inneburit konsekvenser för inte minst landsbygdens befolkning. Det innebär konkret att vissa hushåll och företag kan få köra mycket långt för att hämta posten, anför motionären som också anser att PTS inte utnyttjat de möjligheter som regelverket erbjuder för att säkerställa en god service. För att det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet yrkar därför motionären på att regeringen ska se över möjligheterna att förbättra servicen för postutdelning i glesbygd.

Även Linus Sköld m.fl. (S) tar i motion 2018/19:2187 upp frågan om postutdelning i Sveriges mer glest befolkade områden. Motionärerna pekar på de utmaningar som finns i form av långa avstånd för att hämta posten och att alla hushåll dessutom inte har daglig utdelning, något som försvårar möjligheterna att starta och driva företag i glesbygden. Mot denna bakgrund anser motionärerna att samhällets ansvar för en rättvis postservice i hela landet borde säkras och stärkas.

I kommittémotion 2018/19:2425 yrkande 14 betonar Kristina Yngwe m.fl. (C) att tillgång till kommersiell och offentlig service i landet är en förutsättning för ett livskraftigt samhälle, och motionärerna anser därför att det bör finnas fungerande post- och betaltjänster runt om i landet.

Magnus Jacobsson m.fl. (KD) uppmärksammar i kommittémotion 2018/19:2734 de kvalitetsproblem som Postnord brottats med under senare år och att företaget inte uppfyllt sitt samhällsuppdrag. De största förlorarna på en osäker brevhäntering är boende och företag på landsbygden, och motionärerna efterlyser i yrkande 78 att Postnord gör de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i

tid. För att komma till rätta med kvalitetsproblemen i utdelningsverksamheten och de konsekvenser som drabbar mottagarna i form av försenad och felutdelad post föreslår motionärerna även i yrkande 79 att regeringen skyndsamt återkommer med förslag på en ny postlag som skärper kraven på bättre service och leverans av post.

Camilla Brodin m.fl. (KD) ser i kommittémotion 2018/19:2735 med oro på situationen för Postnord när det gäller organisation och finansiering på koncernnivå och pekar på att detta även får konsekvenser för den svenska delen av verksamheten. Av denna anledning vill motionärerna i yrkande 10 att regeringen snarast lägger fram en proposition med förslag på en ny postlag.

I kommittémotion 2018/19:2782 hänvisar Jimmy Ståhl m.fl. (SD) till de kvalitetskrav som det statliga regelverket har fastställt för den samhälls-omfattande posttjänsten i Sverige. Motionärerna ser dock med oro på hur utdelningsservicen på framför allt landsbygden har utvecklats under senare år till följd av att branschens aktörer har fått vidkänna såväl minskande lönsamhet som sjunkande volymer. Motionärerna betonar att brev och paket måste levereras i tid oavsett var man bor. Det måste vara möjligt att leva och verka i hela landet, och motionärerna vill därför i yrkande 1 att regeringen ska utreda möjligheten att förbättra utdelningsservicen i glesbygden. Motionärerna pekar i sammanhanget också på de kvalitetsproblem som präglat Postnords utdelningsverksamhet under senare år, vilket i förlängningen har drabbat postmottagarna. Motionärerna ser ett behov av strukturella förändringar och effektiviseringsåtgärder inom verksamheten för att återställa kvaliteten. Motionerna anser därför i yrkande 2 att regeringen skyndsamt bör ge Postnord i uppdrag att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder. Vidare påpekar motionärerna att de högt ställda finansiella mål som fastställts för Postnord får negativa konsekvenser för personalens arbetssituation, i synnerhet som brevvolymerna sjunker kraftigt. Till viss del kompenseras detta av en växande paketmarknad, men det övergripande målet i sammanhanget måste vara att säkra en fungerande postgång i hela landet som är förenlig med en sund och välbalanserad ekonomi för Postnord. Motionärerna anser därför i yrkande 3 att regeringen bör återkomma med ett förslag som syftar till att skapa en bättre balans mellan ekonomiska mål och företagets samhällsuppdrag.

Utskottets ställningstagande

I rapporten Svensk postmarknad 2018 (PTS-ER:2018:10) från april 2018 konstaterar PTS att postmarknaden fortsätter att förändras i takt med att allt färre brev skickas samtidigt som antalet paket ökar. Under 2017 skickades sammanlagt 2,2 miljarder försändelser. Det är en minskning med drygt 3 procent jämfört med året innan. Sedan 2000 har brevvolymen minskat med närmare 36 procent. För postoperatörerna innebär detta att de behöver ställa om sin verksamhet i takt med att användarnas beteende och behov förändras. PTS understryker vikten av att detta sker på ett hållbart och tillförlitligt sätt,

då behovet av en fungerande postutdelning fortfarande är stort i Sverige. Utskottet delar denna uppfattning. Den snabbt ökande e-handeln och de därmed ökande paketvolymerna har medfört att antalet ombud har ökat och därmed också tillgängligheten. Lands- och glesbygden är emellertid allttjämt känslig för förändringar, omlokalisering och nedläggning av ombud konstaterar utskottet.

PTS påtalar vidare att postoperatörerna har fortsatta utmaningar när det gäller att hålla en hög kvalitet. När det gäller Postnords utdelning av övernattbefordrade brev sjönk andelen brev som delats ut dagen efter inlämning eller postning till 90,34 procent 2017. Det är en minskning från 2016 års 91,25 procent, men något högre än 2015 då resultatet var 89,75 procent. PTS fick under 2017 in något fler klagomål jämfört med året innan. Utskottet noterar i sammanhanget att i och med att kraven i postförordningen om beföringstider förändrades den 1 januari 2018 blev 2017 års mätning den sista med huvudinriktning på övernattbefordrade brev. Mot bakgrund av kvalitetsbristerna i brevdistributionen de senaste åren ställer PTS fr.o.m. den 1 april 2018 tydligare krav på mätning av beföringstider som omfattar samtliga Postnords och Bring Citymails brevöversändelser oavsett beföringstid, ett initiativ som utskottet finner motiverat med tanke på utvecklingen.

Med anledning av de senaste årens uppmärksamhet kring Postnords kvalitetsproblem har regeringen i samband med ändringen av postförordningen gett PTS i uppdrag att särskilt följa upp att beföringstider inom den samhällsomfattande posttjänsten i postförordningen efterlevs. Den delredovisning som lämnades den 15 oktober 2018 visar att Postnord kontinuerligt under 2018 legat långt över postförordningens krav att minst 95 procent av de tvådagarsbefordrade breven ska vara utdelade i tid. Även vid en regional uppdelning av mätresultaten framkommer att Postnord med god marginal överträffat postförordningens krav i alla delar av landet, något som utskottet finner uppmuntrande. PTS slutredovisning ska lämnas till Näringsdepartementet senast den 15 april 2019. Utskottet emotser denna med stort intresse.

Som ett led i PTS tillsyn av Postnord och i myndighetens bevakning av att posttjänsterna svarar mot samhällets behov begärde PTS i oktober 2017 att Postnord skulle göra en kartläggning och redovisa hur möjligheten att göra undantag från daglig insamling och utdelning i glesbygd används. Kartläggningen redovisades i mars 2018. Denna kartläggning var mer omfattande och gjordes delvis utifrån andra utgångspunkter än vid tidigare uppföljningar av undantagen. I denna kartläggning ingår t.ex. även hushåll som enbart är undantagna från femdagarsutdelning en del av året och undantag som är en följd av överenskommelser med mottagarna. Den mer noggranna undersökningen har resulterat i att fler undantag har redovisats för 2017 än 2016.

Under 2017 har PTS arbetat med att förtydliga hur bestämmelserna om undantagen från femdagarsutdelning ska tillämpas. Den 1 april 2018 trädde

sedermera Postnords nya tillståndsvillkor i kraft. Där anges att Postnord har rätt att göra undantag från kravet på insamlings- och utdelningsfrekvens i områden

- som är särskilt glest befolkade
- som saknar bilväg som är farbar året runt eller
- med öar utan fast landförbindelse och som saknar reguljär färjetrafik under en eller flera av veckans ordinarie arbetsdagar.

Av tillståndsvillkoren framgår också att undantagsmöjligheten ska användas restriktivt, detta med hänvisning till regeringens intention att den samhälls-omfattande posttjänsten ska fortsätta att ha samma omfattning och försäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som hittills. Med hänsyn till den situation som ofta råder i de mer glesbefolkade områdena av landet anser utskottet att sådana krav är befogade.

När det gäller kraven på en mer ändamålsenlig reglering av postmarknaden för att säkerställa vissa statliga service- och kvalitetsmål på området, påminner utskottet om att riksdagen i januari 2018 beslutade om ändringar i postlagen som bl.a. innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om på vilket sätt den samhälls-omfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser ska fullgöras (prop. 2017/18:41, bet. 2017/18:TU4, rskr. 2017/18:146). Vidare innebär ändringarna att den som tillhandahåller en posttjänst ska lämna vissa uppgifter om sin ekonomi och verksamhet till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det gäller uppgifter som är nödvändiga för uppföljning av utvecklingen på postområdet och för bevakning av att posttjänsterna svarar mot samhällets behov och av att en väl fungerande och samhälls-omfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2018.

Den föreskriftsrätt som följer av de nyligen beslutade ändringarna i postlagen ger PTS möjlighet att, om det bedöms vara ändamålsenligt, precisera den samhälls-omfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser. Tillämpningen av postlagen kan därmed anpassas efter samhällsförändringar och till förändringar av användarnas behov av postservice. Regeringen framhåller i den bakomliggande propositionen att detta kan bidra till bättre förutsättningar för att på längre sikt upprätthålla en god och proportionell postservice i hela landet. Därigenom uppnås också ökad tydlighet för såväl den som tillhandahåller posttjänsten som för samtliga postmottagare i landet om vilken postservice som garanteras. Vidare framhåller regeringen i propositionen att vad för sorts föreskrifter som kan komma att behövas är beroende av utvecklingen på postområdet. Det går därför inte att nu bedöma vilken närmare påverkan dessa kommer att ha på den som tillhandahåller den samhälls-omfattande posttjänsten eller på postmottagarna. Utskottet gör ingen annan bedömning i detta avseende. Konsekvenserna i dessa delar kommer att beskrivas i samband med utarbetandet av eventuella föreskrifter påpekar regeringen. Enligt vad utskottet erfar pågår för närvarande ett omfattande

utvärderingsarbete på PTS för att vid behov kunna utfärda nödvändiga föreskrifter.

Regeringen understryker i proposition 2017/18:41 att förutsättningarna på postmarknaden kommer att fortsätta förändras i snabb takt som en följd av samhällsutvecklingen, inte minst av digitaliseringen. Detta kan leda till att även förutsättningarna för att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst kan komma att påverkas. Enligt regeringens bedömning är situationen på postmarknaden sådan att det i övrigt kan komma att finnas behov av att på nytt se över postlagstiftningen för att säkerställa att det långsiktigt kommer att finnas en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet i hela landet. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen meddelar sin avsikt att följa utvecklingen nära och återkomma i ett lämpligt sammanhang.

Under 2017 genomförde Postnord och Bring Citymail ett antal kvalitetshöjande åtgärder. Trots att vissa av dessa åtgärder (t.ex. rekryteringsstöd) har haft avsedd effekt i operatörernas verksamheter fortsätter klagomålen att ligga på en hög nivå samtidigt som uppmätta befordringstider fortfarande är låga historiskt sett. Utskottet konstaterar samtidigt att PTS fortsätter sitt arbete med att säkerställa tillförlitligheten inom postsektorn, och de nya tillståndsvillkoren för Postnord och Bring Citymail som trädde i kraft den 1 april 2018 innebär bl.a. en skärpning av tillförlitlighetskraven. Det handlar exempelvis om dokumentation och mätning av befordringstider och utdelningskvalitet.

Utskottet vill också framhålla att PTS under senare år även har utökat tillsynsinsatserna avseende operatörernas verksamheter. Myndigheten för en pågående dialog och har täta kontakter med operatörerna om de aktuella problemen. För att komma till rätta med de kvalitetsproblem som är resultatet av ofullständigheter och felaktigheter i adressregister initierade marknadsaktörer tillsammans med bl.a. Skatteverket och PTS i början av 2018 ett forum för adresskvalitet, detta eftersom allt fler feladresserade brev riskerar att hamna på avvägar på grund av den allt högre graden av maskinsortering i postoperatörernas distributionskedja. Utskottet ser positivt på den vidtagna åtgärden.

I motion 2018/19:2425 (C) yrkande 14 berörs även frågan om betaltjänster. Utskottet vill mot denna bakgrund framhålla att det av PTS regleringsbrev för 2019 framgår att myndigheten ska redovisa sina främjandeinsatser avseende de regionala stöd- och utvecklingsinsatser som länsstyrelserna genomför för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet inte tillgodoses av marknaden.

Även om situationen sammanfattningsvis inte kan betecknas som tillfredsställande i alla delar vad gäller nivån på postservicen i landet, konstaterar utskottet att stora ansträngningar görs av både tillsynsmyndigheten och aktörerna på postmarknaden i avsikt att återställa förtroendet för utdelningsverksamheten. Den pågående digitaliseringsprocessen har djupgående konsekvenser för den traditionella postmarknaden, och utskottet välkomnar mot denna bakgrund de ändringar som gjordes i postlagen 2018 som bl.a. ger PTS föreskriftsrätt att närmare ange utdelningskraven inom

ramen för den samhällsomfattande posttjänsten. Utskottet noterar också att regeringen håller öppet för ytterligare lagstiftningsinitiativ om utvecklingen på området påkallar detta. Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker utskottet därför motionerna 2018/19:2058 (L) yrkande 8 i denna del, 2018/19:2166 (M), 2018/19:2187 (S), 2018/19:2425 (C) yrkande 14, 2018/19:2734 (KD) yrkandena 78 och 79, 2018/19:2735 (KD) yrkande 10 och 2018/19:2782 (SD) yrkandena 1–3.

Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konkurrensen på post- och paketmarknaderna. Utskottet hänvisar till ansvariga myndigheters uppgift att bevaka och främja konkurrensen på marknaden och till genomförda eller planerade ändringar av regelverket på området. Vad gäller den internationella postmarknaden pekar utskottet bl.a. på det långsiktiga arbete som Sverige driver inom ramen för Världspostföreningen.

Jämför reservation 19 (SD) och 20 (C).

Motionerna

Tobias Andersson m.fl. (SD) behandlar i kommittémotion 2018/19:165 bl.a. de negativa effekterna av det s.k. terminalavgiftssystemet. Enligt motionärerna snedvrider det nuvarande systemet konkurrensen på den globala e-handelsmarknaden eftersom det erbjuder aktörer som China Post och därmed kinesiska e-handelsföretag mycket gynnsamma villkor. Detta medför att nationella postaktörer i Europa inte får full kostnadstäckning för att dela ut försändelser från China Post. Motionärerna påminner om att det i samband med den internationella postkonferensen i september 2016 presenterades en ny global poststrategi med bl.a. ett modifierat terminalavgiftssystem. De pekar dock på att den nya strategin är oerhört komplex och att vissa länder även fortsättningsvis kommer att kunna exportera postförsändelser som i praktiken subventioneras av europeiska e-handlare och portobetalarare, något som inte minst drabbar svenska företag. Motionärerna anser mot denna bakgrund i yrkande 11 att regeringen måste fortsätta att agera för att harmonisera terminalavgifterna i syfte att erbjuda den gränsöverskridande e-handeln likvärdiga villkor som grund för en sund konkurrens.

Anders Åkesson m.fl. (C) konstaterar i kommittémotion 2018/19:2427 att dagens paketmarknad kännetecknas av en fungerande konkurrens mellan olika aktörer och att det är viktigt att denna upprätthålls i hela landet. I storstäderna har en rad nya aktörer på marknaden etablerat sig och nya tjänster inom

e-handeln växt fram, men i mer glesbefolkade områden finns det däremot en risk för ett försämrat utbud. Motionärerna betonar därför i yrkande 28 nödvändigheten av att post- och paketmarknaden får de förutsättningar som behövs för att främja innovation och klimatsmarta lösningar. Vidare anser motionärerna i yrkande 29 det som angeläget att alla postoperatörer ska få tillgång till den postala infrastrukturen, däribland postnummer. Det bör även gälla företag inom e-handel och digitala tjänster eftersom en sådan åtgärd skulle underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter. När det gäller konkurrenssituationen påminner motionärerna också om EU-domstolens beslut att Sverige måste upphöra med att ta ut moms på posttjänster som ingår i den samhällsomfattande tjänsten. Enligt det svenska regelverket sträcker sig den samhällsomfattande posttjänsten från brev till paket upp till 20 kg. Det har därför funnits farhågor om att momsbefrielsen skulle kunna snedvrída konkurrensen på e-handelsmarknaden genom Postnords möjlighet att erbjuda väsentligt lägre priser. Motionärerna anser därför i yrkande 34 att det är angeläget att konkurrenssituationen på paketmarknaden snabbt klargörs för att främja en fortsatt positiv utveckling för marknaden i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Angående terminalavgiftssystemet

Utskottet noterar att problemet med de accelererande förlusterna kopplade till inkommande brevfrösendelser, och då främst från Kina och Sydostasien, uppmärksammades av PTS i rapporten Svensk postmarknad 2017. PTS konstaterade i rapporten att vissa åtgärder hade vidtagits bl.a. i Världspostunionens (UPU) regelverk i samband med världspostkongressen i Istanbul 2016. Enligt myndighetens uppfattning fanns det emellertid ett antal osäkerhetsfaktorer vad gäller dessa förändringar. Enligt Näringsdepartementet pågår dock ett långsiktigt arbete inom ramen för UPU där Sverige tillsammans med andra EU-länder verkar för mer rättvisa terminalavgifter.

Mot bakgrund av e-handelns påverkan på de internationella postströmmarna har UPU beslutat att införa en ny typ av postfrösendelse kallad E-format. Det innebär att man kommer att skilja mellan brev som innehåller varor och brev som innehåller fysiska meddelanden. Den första januari 2018 infördes det nya E-formatet och dessa frösendelser kompenseras enligt UPU:s regelverk på ett annat sätt än traditionella brev. Det är utskottets förhoppning att denna lösning i viss mån kan minska snedvridningen inom den internationella postbefordran.

Utskottet vill samtidigt också peka på den bedömning som branschaktörerna gör att det inte bara är terminalavgiftssystemet som snedvrider konkurrensen för europeiska e-handelsbolag och postföretag. Ett minst lika stort problem är att asiatiska e-handelsföretag gör sig skyldiga till skattesmitning, försäljning av subventionerade varor till priser som inte europeiska bolag kan konkurrera med, att kinesiska produkter inte underkastas

samma kvalitetskontroller som europeiska motsvarigheter m.m. Under senare tid har frågan också uppmärksammats av EU-parlamentet eftersom det handlar om ett problem som drabbar många länder inom EU.

Utskottet vill också hänvisa till ett pressmeddelande från Postnord våren 2018 i vilket bolaget informerade om att man skärper reglerna för importerade varor utanför EU. Bolaget meddelade att man från den 1 mars 2018 momsbelägger alla postförsändelser med ett deklarerat värde från första kronan. Till det kommer också en ny avgift på 75 kronor som Postnord tar ut för alla försändelser med ett värde som understiger 1 600 kronor. Enligt vad utskottet erfar ska avgiften täcka kostnaderna för den nya momshanteringen. Kostnaderna består bl.a. av lön till personal, skatter, ny teknisk utrustning, utrymmen för att lagra försändelser i avvaktan på betalning och retur av försändelser som inte hämtas ut.

Om konkurrensförutsättningarna på post- och paketmarknaderna

Av förordningen (2007:951) med instruktion för PTS framgår det att myndigheten bl.a. ska främja en effektiv konkurrens och övervaka prisutvecklingen på postområdet. Även Konkurrensverket, som har ansvar för den övergripande konkurrenslagstiftningen, spelar en viktig roll i sammanhanget. Det gäller i synnerhet i de fall då det postala regelverkets bestämmelser inte ger någon vägledning eller är tillämpligt.

Vad gäller konkurrenssituationen på den svenska postmarknaden framhåller PTS i rapporten Svensk postmarknad 2018 (PTS-ER-2018:10) att de formella hindren för marknadsinträde är låga. Däremot finns det påtagliga ekonomiska hinder för marknadsinträde dels eftersom marknaden fortfarande domineras av Postnord, dels eftersom det krävs etablering av ett fungerande distributionsnätverk. Ett annat generellt inträdeshinder av mer praktisk natur är att en ny operatör måste bygga upp ett eget adressregister eftersom Postnords (och andra etablerade postoperatörers) adressregister inte är allmänt tillgängliga.

Vad gäller tillgång till den postala infrastrukturen påminner utskottet om att postlagen (2010:1045) garanterar alla operatörer tillgång till denna infrastruktur, vilken bl.a. omfattar postnummersystemet. Utskottet vill också peka på att det har inrättats ett s.k. postnummerråd för att säkerställa en effektiv förvaltning av och tillgång till postnummersystemet. Rådet består av deltagare från Citymail, Fria Postoperatörers Förbund, Lantmäteriet, Postnord, PTS, Svensk Direktreklam och Skatteverket med ansvar för folkbokföringen.

Med anledning av propositionen om undantag för mervärdesskatt för vissa posttjänster (prop. 2015/16:51) påpekade PTS att konkurrensen är hård och marginalerna små på paketmarknaden. En slopad mervärdesskatt skulle därför få större konsekvenser på paketmarknaden än på brevmarknaden. Lagändringen innebär att vissa posttjänster som tillhandahålls av Postnord, och som i första hand används av privatpersoner, inte omfattas av mervärdesskatt och att det därför kan uppstå en snedvridning i förhållande till

momspliktiga tjänster. PTS framhåller emellertid i Svensk postmarknad 2016 (PTS-ER-2016:3) att den konkurrensmässiga snedvridningen delvis uppvägs av att Postnord får högre kostnader på grund av minskad avdragsrätt för ingående moms. Det innebär enligt PTS att det reella utrymmet för prissänkningen mot konsumenten inte blir hela momssatsen (25 procent) utan i stället ca 10 procent. Vidare konstaterar myndigheten att den andel av paketen som skickas av konsumenter och som berörs av momsasymmetrin endast utgör ca 1 procent av paketmarknaden. Därmed blir de ekonomiska konsekvenserna för Postnords konkurrenter tämligen begränsande enligt PTS bedömning.

Mer specifikt för paketmarknaden konstaterar myndigheten vidare att den kraftigt expanderande e-handeln under de senaste åren har påverkat paketmarknaden i hög grad. Tillväxten i såväl volym som omsättning har varit mycket god. Postnord rapporterar exempelvis att koncernens paketvolym i de nordiska länderna ökade med 9,2 procent under 2017. I Sverige ökade Postnord omsättningen i affärsområde eCommerce & Logistics med 5 procent. Därmed genererar nu paket och övriga logistiktjänster närmare hälften av Postnords omsättning i Sverige. På den svenska paketmarknaden finns det fem aktörer som erbjuder paketleveranser till privatpersoner via egna ombudsnät: Bussgods, DB Schenker, DHL, Postnord och UPS. Även Bring erbjuder paketleveranser via ombud genom samarbeten med andra aktörer noterar utskottet.

PTS understryker att det i dag inte finns någon tillförlitlig statistik över den totala volymen paketförsändelser i Sverige. Myndigheten Trafikanalys gör en årlig undersökning som inkluderar en mätning av antalet paketförsändelser, men då inte alla relevanta operatörer varit skyldiga att lämna uppgifter försvårar detta möjligheten att göra en bedömning av konkurrenssituationen och marknadens omfattning. I och med den nyligen beslutade ändringen i postlagen (prop. 2017/18:41, bet. 2017/18:TU4, rskr. 2017/18:146) och det förestående ikraftträdandet av EU:s paketförordning, (EU) 2018/644, kommer PTS i framtiden dock att kunna ta in nödvändiga uppgifter för att redovisa även utvecklingen på paketmarknaden i större detalj. EU:s nya paketförordning syftar bl.a. till att motverka höga priser för gränsöverskridande paketförsändelser, och utskottet kommer senare under våren att återkomma till behandlingen av regeringens proposition 2018/19:36 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gränsöverskridande paketleveranstjänster.

Sammanfattande bedömning

Vad gäller frågan om internationell postutväxling och terminalavgiftssystemet konstaterar utskottet att detta har uppmärksammats både på svensk sida och inom EU samt att ett långsiktigt arbete görs inom ramen för UPU för att komma till rätta med dessa skevheter. I fråga om konkurrensförutsättningarna på post- och paketmarknaderna vill utskottet påminna om berörda

myndigheters viktiga funktion när det gäller att säkerställa en fungerande konkurrens. Det bristfälliga kunskapsunderlaget för paketmarknaden är dock enligt utskottets mening en utmaning för de ansvariga myndigheterna. Utskottet ser därför positivt på den nya regleringen på området. Mot bakgrund av det som anförts ovan finner utskottet inte anledning att för närvarande ta något initiativ i frågorna. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:165 (SD) yrkande 11 och 2018/19:2427 (C) yrkandena 28, 29 och 34.

Samdistribution av post och tidningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samdistribution av post och tidningar. Utskottet ser positivt på samdistribution och anser att det slopade kravet på övernattbefordran kan underlätta denna utdelningsform. Utskottet anser dock att samdistribution bör ske på frivillighetens grund.

Jämför reservation 21 (SD) och 22 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 27 – liksom i kommittémotion 2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 20 – uppmärksammar motionärerna de stora förändringar som postmarknaden genomgår med stadigt minskande brevvolymer och en växande pakethantering till följd av e-handels uppsving. Även den fysiska dagstidningen känner i dag av en utveckling med sjunkande upplagor, vilket fördyrar distributionen. Mot bakgrund av denna utveckling anser motionärerna det eftersträvansvärt med ett större inslag av samdistribution av post, paket och tidningar, vilket skulle sänka kostnaderna för utdelningen samtidigt som en sådan åtgärd skulle ha en gynnsam effekt på miljön till följd av att färre transporter behövs.

I kommittémotion 2018/19:2782 lyfter Jimmy Ståhl m.fl. (SD) fram samdistribution av brev och tidningar som en möjlighet att förbättra kostnadseffektiviteten och spara tid i distributionsledet. Även ur miljösynpunkt kan samdistribution vara intressant eftersom färre transporter behövs. Motionärerna pekar på att det finns samordningsvinster att göra som kan underlätta för en mer uthållig postutdelning i glesbygden, vilket gör att en sådan utdelningslösning kan vara värd att pröva. Motionärerna anser därför i yrkande 4 att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat frågan om samdistribution av post och tidningar vid flera tidigare tillfällen, senast i betänkande 2016/17:TU6. Utskottet konstaterade då att vissa aktörer, som dåvarande Bring Citymail och MTD,

redan tillämpar samdistribution i de fall det är praktiskt möjligt och att Postnord i ökad utsträckning försöker samordna paket- och brevleveranser. Utskottet noterade också PTS bedömning att denna form av samverkan mellan berörda parter underlättas om samarbetet vilar på affärsmässiga grunder. PTS hade också i sin bedömning av förutsättningarna för samdistribution uppmärksammat de tidsmässiga utmaningar som finns eftersom tidningsutdelning innebär krav på morgontidig utdelning medan samordning med pakethantering kräver utdelning under dagtid. Utöver detta finns det flera praktiska problem med att samordna Postnords flöden av brev med tidningsbudens utdelning. Dessa svårigheter anser myndigheten måste beaktas noga eftersom de har en avgörande betydelse för möjligheterna att upprätthålla såväl en acceptabel kvalitet i brevförmedlingen som en god servicenivå i glesbygden.

Utskottet hänvisade också till den slutsats som postlagsutredningen lämnar i sitt delbetänkande SOU 2016:27 där man konstaterar att förutsättningarna för samdistribution av dagstidningar och adresserade postförsändelser ökar om kravet på övernattbefordran slopas och om breven ska delas ut under tidig morgon tillsammans med tidningarna. Utskottet kan i detta sammanhang nu konstatera att kravet på övernattbefordran genom den förordningsändring som trädde i kraft den 1 januari 2018 har ersatts av en tvådagarsbefordran.

Utskottet vill vidare påminna om att riksdagen i ett tillkännagivande den 20 maj 2015 ställde sig bakom det som konstitutionsutskottet anfört i betänkande 2014/15:KU12 om initiativ som syftar till att en ny försöksverksamhet inleds med samdistribution av tidningar och post med möjlighet för fler aktörer än Posten AB att delta. I tillkännagivandet framhåller konstitutionsutskottet att det är angeläget och nödvändigt att nya och mer omfattande försök görs för att kunna pröva samdistributionens möjligheter till en samordnad utdelning av tidningar och post än den begränsade försöksverksamhet som tidigare genomförts.

I regeringens proposition 2017/18:179 En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop behandlas ovannämnda tillkännagivande. I propositionen hänvisar regeringen till det regeringsuppdrag som PTS redovisade i mars 2016. Myndigheten fastslog i sitt svar att marknaden har utvecklats så att post och tidningar på marknadsmässiga grunder samdistribueras på fler orter samt att myndigheten inte har några verk samma rättsmedel att genomföra försöksverksamhet på ett sådant sätt som riksdagen förordat. I propositionen anförs vidare att regeringens beslut om en övergång från övernattbefordran till tvådagarsbefordran kan underlätta samdistribution av post och tidningar. Konstitutionsutskottet har med anledningen av propositionen uttalat att regeringen bör undersöka alternativa vägar och därefter redovisa ytterligare åtgärder i fråga om samdistribution.

Sammanfattningsvis ser utskottet positivt på samdistribution som utdelningsform och noterar i sammanhanget att vissa aktörer använder sig av samdistribution för att bl.a. effektivisera verksamheten och sänka utdelningskostnaderna. Utskottet anser dock att samdistribution måste ske på

frivillighetens grund och att det torde vara de berörda aktörerna som bäst kan avgöra i vilka fall samdistribution är möjlig utifrån lokala förutsättningar i olika delar av landet. Enligt utskottets bedömning kan det slopade kravet på övernattbefordran underlätta sådan samdistribution. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:2427 (C) yrkande 27, 2018/19:2446 (C) yrkande 20 och 2018/19:2782 (SD) yrkande 4.

Fastighetsboxar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om krav på installation av fastighetsboxar i flerfamiljshus. Utskottet hänvisar till den pågående utvecklingen vad gäller införandet av fastighetsboxar som bl.a. följer av Boverkets föreskrifter.

Motionen

Kadir Kasirga (S) menar i motion 2018/19:2238 att man bör överväga ett krav på fastighetsboxar i flerfamiljshus. Motionären hänvisar till de stadigt sjunkande brevvolymer och de minskande intäkterna för landets postföretag; det gäller inte minst för Postnord som ska tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst. Sedan ett antal år har Postnord genomfört stora rationaliseringar och effektiviseringar som medfört att mellan 1 000 och 1 500 postanställda årligen har fått sluta. Likväl ska företaget dagligen leverera brev till lika många adresser som tidigare. Detta är i längden ohållbart, anser motionären och menar att införandet av fastighetsboxar i flerfamiljshus är ett sätt att effektivisera utdelningsverksamheten för att företaget ska kunna utföra sitt samhällsuppdrag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat frågan om införandet av fastighetsboxar tidigare, senast i betänkande 2017/18:TU4. Utskottets ståndpunkt har varit att införandet av fastighetsboxar i första hand är en fråga som bäst löses av berörda parter utan inblandning från statens sida. När det gällde brevbärarnas arbetsmiljö hänvisade utskottet till Arbetsmiljöverkets bestämmelser och det lagstadgade arbetsgivaransvaret.

Senast PTS granskade utvecklingen vad gäller övergången till fastighetsboxar var i rapporten Svensk postmarknad 2017 (PTS-ER-2017:4). Myndigheten konstaterade att det sker en långsam men stabil övergång till utdelning i fastighetsboxar och att vid nyproduktion och i samband med större ombyggnationer i fastighetsbeståndet har installation av fastighetsboxar i praktiken blivit normerande, inte minst som en följd av Boverkets föreskrifter. I takt med att antalet fysiska brev minskar och antalet paket växer underlättar

fastighetsboxar för de boende i flerfamiljshus att få större postförsändelser utdelade i bostaden enligt PTS bedömning. Utskottet delar den uppfattningen och ser i övrigt inga skäl för att ompröva sin tidigare ståndpunkt i fråga om införandet av fastighetsboxar. Utskottet avstyrker därför motion 2018/19:2238 (S).

Posthantering och sekretess

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ändring i regelverket om sekretess och tystnadsplikt i samband med posthantering. Utskottet anser att det finns ett starkt intresse att bl.a. värna brevhemligheten och därmed skyddet av avsändarnas och mottagarnas personliga integritet.

Jämför reservation 23 (SD).

Motionen

Boriana Åberg (M) anser i motion 2018/19:964 att regeringen bör se över möjligheten att ändra i postlagen för att underlätta polisens och tullens arbete med drogbekämpning. Motionären anför som skäl den stora mängd droger som smugglas i postförsändelser i Sverige. Risken att åka fast är liten för den som skickar eller hämtar ut drogförsändelser eftersom det endast är då rättsvårdande myndigheter har inlett spaning som personal på utlämningsställen får lägga undan dessa försändelser. Motionären anser därför att lagen bör ändras så att alla som hanterar post och paket får rätt att på eget initiativ kontakta tullen eller polisen om det finns misstanke om narkotika i en viss försändelse.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller postlagens bestämmelser om tystnadsplikt i 2 kap. 14 § förtydligas i postlagsutredningens slutbetänkande (SOU 2016:54) att bestämmelserna avser uppgifter som rör ett särskilt brev eller andra uppgifter som rör en enskild persons förbindelse med verksamheten när det gäller befordran av brev. Utskottet vill i sammanhanget påpeka att eftersom paketmarknaden till övervägande del är oreglerad och inte omfattas av postlagens regelverk, finns det inte heller i postlagen någon motsvarande tystnadsplikt i fråga om paket.

Postlagsutredningen framhöll att det finns ett starkt intresse att värna den personliga integritet som sändare och mottagare av brev har, och att det råder en allmän enighet om att innehållet i meddelanden som befordras som brev har ett från integritetssynpunkt högt skyddsvärde. Utskottet ställer sig bakom den uppfattningen. Utredningen underströk också att en begäran om uppgiftslämnande sker under myndighetsansvar och kan bli föremål för

kontroll av det allmänna. Det var enligt utredarnas uppfattning således inte lämpligt att överlåta en sådan uppgift till exempelvis butikspersonal hos postombud, vilket också är utskottets bedömning.

I sitt yttrande till utredningen bedömde likaså Postnord att en allmän rätt för personal i postverksamhet att lämna uppgifter om postförsändelser till en myndighet vid misstanke om narkotikabrott sannolikt skulle få svårartade konsekvenser. För det första ska det vara fråga om ett brev eller en försändelse där det är uppenbart att försändelsen misstänks innehålla narkotika. Vidare framhöll Postnord att rätten att lämna uppgifter medför ett orimligt ansvar för t.ex. postombud, terminalarbetare eller brevbärare eftersom det inte bara gäller misstanke om narkotikainnehåll utan även uppenbar misstanke. Orsaken är att en sådan utlämning kan bli en fråga om brott mot tystnadsplikten enligt 2 kap. 14 § postlagen om rekvisiten inte uppfylls.

Postnord anförde vidare att det också skulle bli en märklig ordning med en bestämmelse som inte innebär ett förbud enligt 2 kap. 14 § postlagen och heller inte en skyldighet enligt 2 kap. 15 § postlagen utan är utformad som en valmöjlighet för den som bedriver postverksamhet att lämna ut uppgifter eller att låta bli. Det finns också en uppenbar risk för att anställda i och uppdragstagare till Postnord, och andra företag som bedriver postverksamhet, på detta sätt uppmanas av myndigheterna att på egen hand bedöma huruvida en försändelse misstänks innehålla narkotika.

Utskottet vill avslutningsvis också hänvisa till den ståndpunkt som PTS framförde i utredningen om att Åklagar- och Polismyndigheten även fortsättningsvis bör vara de aktörer som ska ta initiativ till vilka försändelser som ska undersökas närmare, vilket är en mer naturlig och rättssäker ordning. För att komma till rätta med olagliga substanser i postförsändelser är därför en skärpning av myndigheternas rutiner en i sammanhanget lämpligare åtgärd.

Mot bakgrund av det som anføres ovan finner utskottet inte anledning att för närvarande ta några initiativ i frågan. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:964 (M).

Reservationer

1. Samhällets digitalisering, punkt 1 (M)

av Jessika Roswall (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1 och

2018/19:2847 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att mer behöver göras för att driva på digitaliseringen av samhället och därför vill vi skapa ett forum för dialog och samverkan mellan det offentliga, det privata och övriga aktörer som vill bidra i arbetet. Forumet bör ledas av en statlig samordnare och ha till uppgift att samla kunskapen och viljan i alla sektorer av samhället och verka för att synliggöra det digitaliseringsarbete som görs för att lära och inspirera andra. En viktig del är också att identifiera hinder som behöver undanröjas och idéer för att snabbare och bättre digitalisera verksamheter. Arbetet består till stor del av att sprida berättelsen om och visionen av det digitala samhället och därigenom lyfta fram möjligheterna i omställningen. Enligt vår uppfattning bör denna grupp med fördel också resa omkring i Sverige för att skapa kontakt och dialog med berörda men också folkbilda om vad digitaliseringen innebär och vad som behöver göras för att tillvarata dess fulla potential. Enligt vår mening är i många fall den stora utmaningen med digitaliseringen, inte minst inom välfärden, att skapa trygghet för förändring och att upptäcka möjligheterna med den nya tekniken.

Vi vill sammanfattningsvis inrätta forumet Digitala Sverige med syftet att skapa samverkan, föra dialog och samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering. Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Samhällets digitalisering, punkt 1 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motionerna

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2847 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 2 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi inom Vänsterpartiet anser att digitaliseringen spelar en stor roll, inte minst för företagare på landsbygden. Vi vill i sammanhanget dock påpeka att satsningar på digitala tjänster kan vara både kostsamma och svåra att genomföra för små kommuner. Regional och nationell samverkan kan emellertid underlätta uppgiften för de små kommunerna. Vi vill här påminna om att den parlamentariska landsbygdskommittén har efterlyst en samlad bild av hur samhällets digitalisering kan bidra till en livskraftig landsbygd. Regeringens mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter kräver, enligt vår mening, ytterligare ansträngningar. Vi är övertygade om att digitaliseringen har en stor potential, och vi anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Samhällets digitalisering, punkt 1 (L)

av Helena Gellerman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,
2018/19:2847 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 2 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Ekonomistyrningsverket (ESV) pekar i sin senaste granskning på att digitaliseringen av offentlig sektor går för långsamt och att regeringens digitaliseringsstrategi inte ger den styrning som behövs för att kunna effektivisera förvaltningens digitalisering. Enligt ESV befinner sig de flesta myndigheter på en relativt låg mognadsnivå vad gäller digitalisering, och i princip hela den offentliga sektorn behöver enligt verket göra ett kompetenslyft för att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Jag anser därför att arbetet med digitaliseringen måste få en ökad tyngd i förvaltningspolitiken. Regeringen bör tydligare peka ut vilka frågor som är prioriterade utifrån användarnytta, effektivitetsvinster och rättssäkerhet och utifrån detta formulera tydligare uppdrag åt den offentliga förvaltningen. En digitaliseringsstrategi behöver tas fram som är specifik, mätbar och tidsatt.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Digital delaktighet, punkt 2 (L)

av Helena Gellerman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 6 och
avslår motionerna

2018/19:972 av Katarina Brännström (M),

2018/19:1498 av Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda
M),

2018/19:2207 av Serkan Köse (S) och

2018/19:2283 av Roza Güclü Hedin (S).

Ställningstagande

Jag vill inledningsvis påminna om att det bakomliggande syftet med EU:s s.k. webbtillgänglighetsdirektiv är att olika offentliga aktörer måste uppfylla vissa tillgänglighetskrav på sina webbplatser och i mobila applikationer. Jag välkomnar detta initiativ och den lagstiftning som nu finns på plats eftersom den enligt min bedömning kommer att underlätta för inte minst personer med

funktionsnedsättning att tillgodogöra sig digital information. Det är dock olyckligt att regeringen i genomförandet av webbtillgänglighetsdirektivet (prop. 2017/18:299) valde att undanta sådan digital service som hänför sig till undervisningen inom skolväsendet från lagstiftningens krav på tillgänglighet. Vi inom Liberalerna anser att t.ex. lärplattformar måste vara tillgängliga för elever, lärare och föräldrar. Det räcker inte att som regeringen gör endast hänvisa till skollagens bestämmelser om att elever med funktionsnedsättning har rätt till särskilt stöd. Själva syftet med att ställa krav på tillgänglighet är att människor så långt det är möjligt ska kunna delta på lika villkor, utan att vara beroende av särlösningar. Jag anser därför att det är viktigt att den nya lagen följs upp för att säkerställa att lärplattformar utformas enligt principen om design för alla.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (M)

av Jessica Roswall (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 32 och 35 samt

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 51 och 55 samt

avslår motionerna

2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD),

2018/19:774 av Betty Malmberg (M),

2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S),

2018/19:1297 av Markus Selin (S),

2018/19:1299 av Johan Lövstrand m.fl. (S),

2018/19:1537 av Lotta Olsson (M),

2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S),

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 8,

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,

2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S),

2018/19:2210 av Monica Haider (S),

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 21,

2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 7,
2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 76,
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 16,
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7 och
2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 56.

Ställningstagande

För Moderaterna är utbyggnaden av fibernätet en prioriterad fråga eftersom det är en central del för att kunna nå det uppsatta bredbandsmålet om tillgång till snabbt bredband i hela Sverige 2025. I glesbygden är fiberutbyggnaden extra viktig men dessvärre har under senare tid utbyggnaden till stor del stannat av i vissa områden. Vi vill understryka att detta inte beror på ett minskat intresse från marknads sida utan till stor del på att Trafikverket har blivit en flaskhals där långa handläggningstider för ledningsrättsärenden orsakar stora förseningar. Trafikverket har av regeringen fått i uppdrag att korta handläggningstiderna och att kartlägga de åtgärder som vidtagits samt redovisa effekterna av dessa. För att aktörerna ska kunna planera sin infrastrukturutbyggnad och därmed bidra till att Sverige når bredbandsmålet måste enligt vår uppfattning förutsättningarna vara tydliga och handläggningstiderna kortas. Vi anser att Trafikverket måste prioritera detta arbete.

Utöver ovannämnda problem med Trafikverkets långa handläggningstider finns det andra exempel på att lagstiftaren haft goda avsikter men att dessa avsikter i och med teknikens utveckling blir ett hinder som till sist drabbar konsumenterna och medborgarna. Vi anser att marknaden i stor utsträckning själv kan sköta utbyggnaden och att statens uppgift i sammanhanget är att undanröja de ibland små men viktiga hinder som finns för utbyggnaden. Därför vill vi moderater införa en direktlinje till Näringsdepartementet och relevanta beslutsfattare för enkel kommunikation och dialog för de aktörer som bygger ut uppkopplingen i Sverige. Syftet med vårt förslag är att de problem som rapporteras ska lösas så snabbt som möjligt och att marknaden ska ges det stöd som situationen kräver. Vi vill också i sammanhanget betona vikten av att utbyggnaden sker teknikneutralt för att öka effektiviteten och snabbheten i arbetet.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD),

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7 och

2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 56 och
avslår motionerna

2018/19:774 av Betty Malmberg (M),

2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S),

2018/19:1297 av Markus Selin (S),

2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2018/19:1537 av Lotta Olsson (M),

2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S),

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 8,

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,

2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S),

2018/19:2210 av Monica Haider (S),

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 21,

2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 7,

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 76,

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 16,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 32 och 35 samt

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 51 och 55.

Ställningstagande

Vi konstaterar att befolkningen blir alltmer beroende av en snabb och stabil internetuppkoppling för såväl arbete som fritid. Enlig vår uppfattning är tillgång till internet ytterst en demokratifråga. Ett Sverige där alla medborgare inte ges lika möjlighet att delta i den digitala samhällsdebatten eller få tillgång till information på nätet anser vi utgör ett hot som på sikt ytterligare riskerar att bidra till ökad polarisering i samhället, inte minst mellan stad och landsbygd. Det är därför som vi helhjärtat ställer oss bakom det som framkom av Landsbygdskommitténs slutbetänkande, nämligen att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt bredband 2025, eftersom det enligt vår uppfattning är en förutsättning för att Sveriges landsbygder ska leva.

För att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband är det enligt vår mening bl.a. angeläget att fiberdragningen samordnas i större utsträckning. Detta kan ske vid exempelvis åtgärder i mark såsom dragningskablar eller tomma rör. Dessutom kan kulvertar och kabelrännor utmed väg- och järnvägsnätet med fördel utnyttjas om kapacitetsutrymme finns.

Vidare kan vi konstatera att mobiltäckningen längs järnvägen ofta är dålig och att en utbyggnad av mobilnätet är nödvändig om folk ska kunna utnyttja datorn eller mobilen om de t.ex. vill jobba under tågresan. Vi efterlyser därför en översyn av mobiltäckningen längs järnvägsnätet för att i ett senare skede prioritera förbättringsåtgärder.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (C, L)

av Helena Gellerman (L) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 8,
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 21 och
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 7,
bifaller delvis motionerna
2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5 och
2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)
samt
avslår motionerna
2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD),
2018/19:774 av Betty Malmberg (M),
2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S),
2018/19:1297 av Markus Selin (S),
2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2018/19:1537 av Lotta Olsson (M),
2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S),
2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S),
2018/19:2210 av Monica Haider (S),
2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2,
2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 76,
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 16,
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7,
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 32 och 35,
2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 51 och 55 samt
2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 56.

Ställningstagande

Sverige har i dag en stark position inom it-området. Samtidigt är det många som bor på landsbygden och i glesbygden som tyvärr fortfarande inte har tillgång till bredband. Det påverkar inte bara möjligheten att kommunicera utan även möjligheten att driva företag. Detta gäller också möjligheten att ta del av medier digitalt. Vi anser att alla måste kunna få vara en del av det digitala samhället. Utbyggnaden av bredband är i detta sammanhang en ödesfråga och dessutom utvecklas allt fler välfärdstjänster utifrån digitala möjligheter. Vi konstaterar också att användarna efterfrågar bättre täckning och allt högre överföringshastigheter för att det ska vara möjligt att använda internetbaserade tjänster överallt. Vi efterlyser därför en snabbare bredbandsutbyggnad. I sammanhanget vill vi också framhålla att i framför allt glesbefolkade områden kan enligt vår mening trådlös infrastruktur vara ett ekonomiskt sätt att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen som ett komplement eller alternativ till fiber.

I regeringens skrivelse om digitaliseringspolitiken (skr. 2017/18:47) delger regeringen sin ambition att så många som möjligt ska ha tillgång till bredbandsuppkoppling. I praktiken innebär dock regeringens målsättning att det fortfarande kommer att finnas hushåll och företag som inte har tillgång till 100 Mbit/s 2025 med de konsekvenser detta innebär för de som berörs. Enligt vår uppfattning är detta problematiskt och vi vill därför att alla genom en digital allemansrätt ska garanteras en stabil och snabb uppkoppling i hela landet. Bredband är enligt vår uppfattning en grundläggande del av Sveriges infrastruktur.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (KD)

av Magnus Jacobsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 76 och

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 16 och

avslår motionerna

2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD),

2018/19:774 av Betty Malmberg (M),

2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S),

2018/19:1297 av Markus Selin (S),
2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2018/19:1537 av Lotta Olsson (M),
2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S),
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 8,
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,
2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S),
2018/19:2210 av Monica Haider (S),
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 21,
2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 7,
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7,
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 32 och 35,
2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 51 och 55 samt
2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 56.

Ställningstagande

Jag vill uppmärksamma de utmaningar som den digitala segregeringen för med sig. Denna segregering finns inte bara mellan stad och landsbygd utan skär också mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner och företagare i vårt land. Jag anser därför att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband och fibernät. Jag vill i sammanhanget också lyfta fram bredbandskoordinatorernas betydelse för utbyggnaden av it-infrastrukturen i Sverige. Bredbandskoordinatorerna ska stödja och främja regionernas och kommunernas arbete med bredbandsfrågor. Jag vill också understryka deras viktiga funktion som kontaktpunkter för bredbandsfrågor för både offentliga och privata aktörer. För att underlätta bredbandsarbetet i hela landet efterlyser jag därför en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Fördelning och handläggning av bredbandsstöd, punkt 4 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 4 och 5 samt

avslår motion

2018/19:1301 av Johan Lofstrand m.fl. (S).

Ställningstagande

För den fortsatta utbyggnaden i områden där det saknas kommersiella förutsättningar är bredbandsstödet av central betydelse för att göra det möjligt för människor att få tillgång till fiber och därmed möjlighet att inkluderas i det digitala samhället. Därför anser vi i Centerpartiet att det är viktigt att säkerställa att bredbandsstödet i första hand går till dessa områden eller till de hushåll som har blivit av med kopparnätet.

I sammanhanget vill vi uppmärksamma att många byalag och samfällighetsföreningar vittnar om svårigheter i handlägningsprocessen för bredbandsstödet. Med anledning av detta finner vi det angeläget att handlägningsprocessen för bredbandsstödet ses över i syfte att effektivisera den och förenkla så att pengarna kommer de sökande till handa utan byråkratiskt krångel.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Utnyttjande av statlig digital infrastruktur, punkt 5 (M)

av Jessica Roswall (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 34 och

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 57.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma att kapaciteten i datanäten blir en allt större utmaning i takt med att nya tjänster tillkommer samtidigt som konsumenterna blir alltmer uppkopplade och efterfrågar ständigt högre hastigheter. Ett antal statliga aktörer har fiberoptiska nätverk som sträcker sig över hela landet. De används i huvudsak för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, och vi anser därför att denna resurs skulle kunna utnyttjas mer effektivt om det fanns en samordning mellan aktörerna. Utöver minskade kostnader samt ökad säkerhet och robusthet i näten skulle detta också bidra till att underlätta bredbandsutbyggnaden och därmed till att uppnå de politiska bredbandsmålen.

Av denna anledning bör de olika fibernäten i statlig ägo tillgängliggöras för marknaden. Det är dock centralt att nationella säkerhetsintressen ska beaktas i processen.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Satsningar på 5G, punkt 6 (M, C, KD, L)

av Jessika Roswall (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M), Magnus Jacobsson (KD), Helena Gellerman (L), Åsa Coenraads (M) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 30 och 31 samt

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 53 och 54 samt avslår motionerna

2018/19:1295 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2575 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2576 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6 och

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Utbyggnaden av 5G kommer att vara avgörande för att möta behovet av högre överföringshastigheter, större datamängder och bättre kvalitet för mobila enheter. Det är också en förutsättning för sakernas internet (eng. internet of things, IoT) där allt fler enheter och produkter kommer att kräva uppkoppling. Vi anser också att uppkoppling och 5G är nästa nödvändiga steg för en digital inre marknad, vilket kommer att underlätta och främja handeln och utbytet av tjänster över gränser samt bidra till att koppla samman människor i Europa. Utformningen av spektrumharmoniseringen måste enligt vår mening hanteras på ett gränsöverskridande plan genom långa och harmoniserade licenstagelser samt koordinerade auktionsförfaranden. En frekvenstilldelning som inte är harmoniserad med övriga Europa är i praktiken värdelös. Därför är enligt vår uppfattning arbetet med frekvensharmonisering inom EU direkt avgörande för utvecklingen av 5G. Mot denna bakgrund anser vi att Sverige måste vara drivande i den europeiska harmoniseringen av frekvenser för 5G och arbeta för att redan identifierade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå senast i början av 2020. Vi menar att den kanske enskilt viktigaste funktionen inom EU är den inre marknaden, och därför är det angeläget att Sverige verkar för

att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Satsningar på 5G, punkt 6 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5 och avslår motionerna

2018/19:1295 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2575 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2576 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 30 och 31 samt

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 53 och 54.

Ställningstagande

Vi står bakom målet i regeringens bredbandsstrategi om att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s redan 2020. Vi vill dock understryka att regeringen även måste säkerställa att det kommande 5G-nätet har en god täckning i landet, och vi föreslår därför att regeringen utreder möjligheterna för detta.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Om 700 MHz-bandet, punkt 7 (C, KD)

av Magnus Jacobsson (KD) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 26 och avslår motion

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 75.

Ställningstagande

Vi noterar med tillfredsställelse att 700 MHz-bandet nu har auktionerats ut, något som enligt vår uppfattning är en avgörande förutsättning för att förbättra bredbandstäckningen i landet, inte minst i glesbygden. Vi vill dock betona vikten av att inte bara civilsamhällets behov av radiofrekvenser beaktas i sammanhanget, utan även blåljusmyndigheternas. Vi konstaterar också att vissa delar av det aktuella spektrumutrymmet undantogs från auktionsförfarandet i avvaktan på regeringens ställningstagande vad gäller det framtida behovet av frekvensutrymme för blåljusmyndigheterna. Det är också vår förhoppning att de förslag som den statliga utredningen om radiospektrumanvändning presenterade i sitt betänkande Frekvenser i samhällets tjänst (SOU 2018:92) kommer att ge nödvändig vägledning i arbetet med att både säkerställa samhällets behov av spektrum i framtiden och stärka nationella säkerhetsintressen när det gäller tillståndsgivning av radiosändartillstånd.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Avvecklingen av kopparnätet, punkt 8 (SD, C, L)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:413 av Betty Malmberg (M),
2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 32 och
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Den pågående nedmonteringen av det gamla kopparnätet för telefoni påverkar tillgången på telefoni- och bredbandstjänster som hittills erbjudits genom ADSL-teknik och uppkoppling genom telefonjacket. Denna omställning påverkar framför allt landsbygdens befolkning eftersom alternativen till den fasta kopparförbindelsen, t.ex. fiber eller mobila tekniker med hög överföringshastighet, inte har installerats eller är alltför kostsamma. För att förhindra att människor lämnas utan möjlighet till fungerande kommunikationer anser vi att den som ansvarar för att tillhandahålla

kopparnätet inte ska få tillåtas att avveckla det innan en fullgod ersättning till en rimlig kostnad finns på plats.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Vissa skyldigheter för mobiloperatörer, punkt 9 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:303 av Eric Westroth (SD).

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma de svårigheter som rättsvårdande myndigheter ofta möter och de mycket höga kostnader de måste betala till mobiloperatörer när de behöver utnyttja hemliga tvångsmedel i samband med brottsutredningar. Det kan exempelvis handla om att genomföra telefonavlyssning eller få tillgång till olika slags trafikuppgifter. Detta kan få till följd att rättsvårdande myndigheter avstår från att inhämta dessa uppgifter även om de kan vara avgörande för utredningsarbetet.

Vi anser därför att det är rimligt att man i operatörernas sändnings- och frekvenstillstånd inför ett krav på samverkan med rättsvårdande myndigheter i samband med brottsutredningar och att man reglerar ersättningsnivåerna för att få tillgång till vissa uppgifter som mobiloperatörerna har. Ersättningsnivåerna ska enligt vår uppfattning vara rimliga i förhållande till den arbetsinsats som krävs för att få ut relevant information från operatörerna.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

16. Postservice i hela landet, punkt 11 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 78 och
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och
avslår motionerna
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,
2018/19:2166 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2187 av Linus Sköld m.fl. (S),
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 14,
2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 79 och
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater anser att brev och paket ska levereras i tid oavsett var man bor i Sverige, och det är också något som alla kan kräva med stöd av postlagen. Trots de utmaningar Postnord står inför är vår uppfattning att det måste vara möjligt att bo och verka i hela landet. Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att förbättra servicen för postutdelning i glesbygden eftersom den servicen fortfarande är av central betydelse för att kunna ta emot och skicka brev och paket.

Postnord måste enligt vår mening förbättra sin kapacitet att leverera försändelser i tid för att inte mottagarna ska drabbas av olägenheter av olika slag. Vi anser att Postnord inte har klarat av sitt samhällsuppdrag, och vi kräver därför att strukturella förändringar inom verksamheten genomförs och att den effektiviseras för att breven ska komma fram i tid. Regeringen bör därmed skyndsamt ge Postnord uppdraget att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder.

Vi vill också framhålla att Postnord har fått tuffa finansiella mål, vilket påverkar de anställda negativt. Marknaden förändras dessutom dramatiskt med kraftigt minskande brevvolymer och därmed sjunkande intäkter. Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som skapar en bättre balans mellan ekonomiska mål och Postnords samhällsuppdrag.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

17. Postservice i hela landet, punkt 11 (C, L)

av Helena Gellerman (L) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 14 och
avslår motionerna
2018/19:2166 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2187 av Linus Sköld m.fl. (S),
2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 78 och 79,
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 10 och
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi vill understryka betydelsen av en fortsatt god tillgång till post- och betaltjänster för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Detta gäller inte minst situationen på landsbygden och det lokala näringslivets förutsättningar att finnas kvar och utvecklas. Även om företagen i allt större utsträckning utnyttjar internet är de likväl beroende av att kunna använda posttjänster för att ta emot och skicka varor fysiskt. I ett alltmer digitaliserat samhälle kvarstår det faktum att väl fungerande posttjänster är av central betydelse för företagen i Sverige.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Postservice i hela landet, punkt 11 (KD)

av Magnus Jacobsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 78 och 79 samt
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 10 och
avslår motionerna
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 i denna del,
2018/19:2166 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2187 av Linus Sköld m.fl. (S),
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 14 och
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag vill peka på att oron kring Postnords organisation och finansiering på koncernnivå även påverkar den svenska delen av bolaget. Jag konstaterar vidare att Postnord de senaste åren inte har klarat sitt samhällsupdrag. De

största förlorarna på en osäker brevhantering är boende och företag på landsbygden. Det behövs därför strukturella förändringar för att posten som samhällsservice ska fungera tillfredsställande, och Postnord måste höja sin leveranstillförlitlighet för att inte allmänheten ska drabbas av inkassokrav eller riskerna att missa sjukhusbesök. Jag anser mot denna bakgrund att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag på en ny postlag som skärper kraven på service och leverans av post.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna, punkt 12 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och
avslår motion

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 28, 29 och 34.

Ställningstagande

Vi ser allvarligt på den situation som har uppstått till följd av UPU:s otidsenliga terminalavgiftssystem som i sin nuvarande utformning snedvrider konkurrensen på den internationella postmarknaden. Problemet har accentuerats inte minst genom den internationella e-handels snabba utveckling. Inom ramen för det nuvarande systemet har utvecklingsländerna haft särskilda förmåner, vilket inte minst har gynnat China Post och de kinesiska e-handelsföretagen eftersom mottagande länder subventionerar internationell post från bl.a. Kina. Detta drabbar enligt vår uppfattning aktörer på de europeiska och nordiska e-handelsmarknaderna och postoperatörerna som inte får täckning för sina kostnader.

Visserligen togs i september 2016 en ny global poststrategi fram i samband med UPU-kongressen i Istanbul som bl.a. behandlar terminalavgifter för olika utvecklingsländer. Vi vill dock understryka att den nya strategin är oerhört komplex och att vissa länder även fortsättningsvis kommer att subventioneras. Vi sverigedemokrater menar att det måste finnas likvärdiga villkor för e-handeln och för det internationella postsamarbetet om sund konkurrens ska få råda, och vi anser därför att regeringen bör agera mer kraftfullt för att harmonisera terminalavgifterna i den globala poststrategin.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

20. Vissa konkurrensfrågor på post- och paketmarknaderna, punkt 12 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 28, 29 och 34 samt avslår motion

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11.

Ställningstagande

Antalet paketförsändelser har ökat stadigt de senaste tio åren. I dag kännetecknas paketmarknaden av en fungerande konkurrens mellan olika aktörer, och det är viktigt att konkurrensen upprätthålls i hela landet. I storstadsområdena etablerar sig nya aktörer, och kompletterande tjänster i e-handelskedjan växer fram i takt med att nya behov uppstår. I de mer glesbefolkade delarna av landet finns det däremot en risk för att utbudet försämras. Jag anser därför att det är viktigt att det finns rätt förutsättningar för logistikföretagen att utveckla och tillhandahålla kompletterande tjänster eftersom detta främjar innovation och klimatsmarta lösningar.

Jag vill i sammanhanget påminna om att EU-domstolen 2015 slog fast att Sverige måste upphöra med att ta ut moms på posttjänster för den eller de aktörer som ålagts att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst. I Sverige tillämpas en bred definition av dessa tjänster som inte endast inkluderar brev utan även paket upp till 20 kg. Detta har bidragit till farhågor om att momsbefrielse för konkurrensutsatta tjänster skulle kunna snedvrída konkurrensen. Postnord skulle därmed kunna erbjuda kunder väsentligt lägre priser och därmed tränga undan konkurrens inom e-handeln. Även om så inte skett, så finns ett latent hot som påverkar andra aktörers beslut om investeringar i sina distributionsnät, då konkurrensförhållandena snabbt skulle kunna ändras. Jag anser det därför angeläget att konkurrenssituationen inom paketdistributionen snabbt klargörs för att främja en fortsatt fungerande konkurrens och utveckling av pakettjänster i hela Sverige.

Avslutningsvis anser jag också att alla postoperatörer bör få tillgång till den postala infrastrukturen, däribland postnummer för att främja marknadens effektivitet. Det bör även gälla företag inom e-handel och digitala tjänster.

Denna åtgärd skulle underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

21. Samdistribution av post och tidningar, punkt 13 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 4 och
bifaller delvis motionerna
2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 27 och
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning kan samdistribution av brev och tidningar öka både tids- och kostnadseffektiviteten i utdelningsverksamheten. Ur miljösynpunkt kan en sådan lösning vara intressant eftersom färre transporter behövs. Vi kan visserligen konstatera att distribution av tidningar och brev i dag har olika tidpunkt för leverans, men om det finns samordningsvinster att göra och det går att upprätthålla ett mer robust system för postgång i glesbygden på detta sätt bör samdistribution prövas. Enligt vår bedömning innebär det slopade kravet på övernattbefordran att sådan samdistribution kan underlättas i praktiken. Vi anser sammanfattningsvis att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

22. Samdistribution av post och tidningar, punkt 13 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 27 och
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 20 och
bifaller delvis motion
2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

I den statliga utredaren Kristina Jonängs delbetänkande Som ett brev på posten (SOU 2016:27) återges postbranschens perspektiv på samdistribution av post, paket och tidningar. Det är tydligt att marknadsinriktade aktörer, exempelvis distributörerna, ser ett behov av att på andra sätt öka sin beläggning då både tidnings- och brevfräsändelser minskar volymmässigt. Samtidigt går en omvänd utveckling att se på paketmarknaden till följd av den växande e-handeln. Att samdistribuera post, paket och tidningar skulle enligt min bedömning öka både tids- och kostnadseffektiviteten samt ha en positiv miljöeffekt eftersom färre transporter behövs. En sådan samdistribution bör därför möjliggöras. Tidningar och brev har visserligen i dag olika tidpunkt för leverans till kund. Enligt Centerns förslag skulle dock den gemensamma distributionen ske enligt nuvarande tidningsdistributörers tidsschema. Jag anser att förslaget även skulle bidra till att vidmakthålla en bättre tillgänglighet och servicenivå både på landsbygden och i tätorten.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Posthantering och sekretess, punkt 15 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:964 av Boriana Åberg (M).

Ställningstagande

I stort sett varje dag året runt görs försök att smuggla droger via posten. Postfräsändelser som skickas till Sverige från utlandet kontrolleras vid ankomsten av tullen. Men paket eller brev som skickas inom landet genomgår inte samma kontroller. Vi vill betona att det endast är polisen eller tullen som har rätt att kontrollera innehållet i en fräsändelse, vilket innebär att postombud kan bli ofrivilliga mellanhänder för droghandel utan att kunna göra något åt det. I takt med att näthandeln med narkotikaklassade preparat ökar sker mer av smugglingen via vanliga postfräsändelser. Risken för den som skickar eller

hämtar paketen att åka fast är relativt liten eftersom det endast är vid de tillfällen polisen och tullen redan har en pågående spaning som personal som arbetar med utlämning får lägga undan försändelser. Vi anser därför att regelverket bör ändras så att alla som hanterar post och paket får rätt att på eget initiativ ta kontakt med tullen eller polisen om de misstänker att det finns narkotika i en viss försändelse.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:155 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredband och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om harmonisering av terminalavgifterna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:303 av Eric Westroth (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i sändningstillståndet för mobiloperatörer införa en skyldighet om att samarbeta med rättsvårdande myndigheter i samband med brottsutredningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:413 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att kopparnätet i regel finns kvar till dess att likvärdigt bredband och telefoni kan erbjudas i området och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:577 av Patrik Jönsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre mobiltäckning längs järnvägsnätet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:774 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att en nationell strategi för mobiltäckning utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:964 av Boriانا Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en ändring i postlagen i syfte att minska smuggling av droger och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:972 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett bättre stöd till äldre när det gäller att klara av det digitala samhällets olika funktioner och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:974 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång på bredband så att e-tjänster i större utsträckning kan nyttjas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1294 av Åsa Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att på ett sammanhållet sätt ge tillgång till bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1295 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att med ett samordnat 5G-nät stärka välfärdstjänster i hela landet och även öppna för nordiskt samarbete på området och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1297 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för en 180-dagarsgaranti för installation av bredband och mobiltjänster och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1299 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen se över hur mobiltäckningen kan förbättras runt om i landet och även, genom kommunerna, se över möjligheterna till utökad utbyggnad av bredband i glesbygden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1301 av Johan Ljöfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att de resurser som satsas för utbyggnad av bredband kommer även mindre kommuner och landsbygd till del och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1498 av Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att det digitala samhället tillgängliggörs för fler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1537 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobiltelefonäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1596 av Olle Thorell och Pia Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtagande av en digitaliseringsstrategi som är specifik, mätbar och tidsatt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital service som hänför sig till undervisningen inom skolväsendet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital allemansrätt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2166 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förbättra servicen för postutdelning i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2187 av Linus Sköld m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om postutdelning i glest bebyggda områden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2194 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samhällsmaster för mobil och internet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2207 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en ny strategi mot digitalt utanförskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2210 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för förbättrad mobiltäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2238 av Kadir Kasirga (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga krav på fastighetsboxar i flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2283 av Roza Güclü Hedin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder som krävs för att motverka digitalt utanförskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att bredbandsstödet i första hand går till hushåll och fastigheter som inte finns i kommersiellt attraktiva områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga ansökningsprocessen för bredbandsstöden i syfte att effektivisera handläggningen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas fungerande post- och betaltjänster runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2427 av Anders Åkesson m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att PTS mål om att öka mobiltäckningen där det i dag finns brister, för att ge

garanterad tillgång till mobilt bredband och telefoni i hela landet, snarast bör uppnås via auktionen av 700-megahertzbandet, samtidigt som blåljusmyndigheternas funktion och tillgång till bandbredd tillgodoses, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post, paket och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en fungerande post- och paketmarknad som främjar innovation och klimatsmarta lösningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att postnummersystemet ska vara tillgängligt för alla postoperatörer och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att garantera en fullgod ersättning till en rimlig kostnad för telefoni- och bredbandstjänster innan den fasta förbindelsen tillåts brytas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett klagörande av konkurrensituationen för paketdistribution i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta del av medier digitalt i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2535 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta kommunal medfinansiering vid bredbandsutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma den frivilliga avtalssamverkan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2575 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en gemensam europeisk infrastruktur för 5G och målet om en

fullvärdig digital inre marknad där Stockholm ska vara först i Sverige med tekniken och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2576 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en gemensam europeisk infrastruktur för 5G och målet om en fullvärdig digital inre marknad där Stockholm ska vara först i Sverige med tekniken och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en infrastruktur som gör att den tekniska utvecklingen kommer hela landet till del och som gör det möjligt att driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2729 av Jonas Eriksson (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för användare av internet och e-postkonton att byta tjänsteleverantör och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2734 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att delar av 700 MHz-bandet snabbt auktioneras ut och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsningen på bredbandskoordinatorer och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord bör göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag på en ny postlag för bättre service och leverans av post och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny postlag snarast bör komma till stånd och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband/fiber över hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2782 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att förbättra servicen för postutdelning i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ge Postnord uppdraget att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som skapar bättre balans mellan ekonomiska mål och samhällsuppdrag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda det kommande 5G-nätets möjligheter till god täckning i landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktörer inte ska tillåtas avbryta fast förbindelse om det inte finns ett fullgott alternativ och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökad samordning bör ske vid dragningen av fiber och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2847 av Martin Ådahl m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforska möjligheten att tillsätta en särskild digitaliseringsinstans som får till uppgift att löpande granska lagstiftning och myndighetsbeslut som blockerar och försvårar utvecklingen av digitala tjänster och får till uppdrag att rekommendera åtgärder för att göra dessa digitala tjänster tillgängliga och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta forumet Digitala Sverige med syftet att skapa samverkan, föra dialog samt samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för harmonisering av frekvenstilldelning och auktionsförfarande i EU och arbeta för att redan identifierade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå senast i början av 2020, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad, och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med förkortade handläggningstider hos Trafikverket för utbyggnad av fiber och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgängliggöra statliga fibernät för marknaden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en direktlinje för aktörer som bygger ut uppkopplingen i Sverige för enkel kommunikation och dialog med Näringsdepartementet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2901 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en teknikneutral utbyggnad av bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för harmonisering av frekvenstilldelning och auktionsförfarande i EU och arbeta för att redan identifierade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå senast i början av 2020 och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med förkortade handläggningstider hos Trafikverket för utbyggnad av fiber och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgängliggöra statliga fibernät för marknaden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2968 av Patrik Jönsson m.fl. (SD):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn och förbättring av mobiltäckningen längs järnvägsnätet bör göras och tillkännager detta för regeringen.